

ФАКСИМИЛЕТА

فاد قومیت سی رسی واسین د باقوالف کی ایلہ
ایسی نفر رفیقناک قوم بیون مخصوصندہ
طوبندان استطاقام لیدہ
امام محمد علی

ЗАБЕЛЕЖКИ КЪМ ДОКУМЕНТИТЕ

Страница 3

За телеграмите на Соф. окр. управление на времето си съобщи д-р П. Миятев с една малка статия, озаглавена „Турски документи по разкриване на револ. комитети в 1872 год.“ (в „Мир“, бр. 10982 от 27.11.1937 год.), и друга по-обширна — „Разкриване на революционните комитети през 1872 година по турски документи“ („Възпоменателна книга Васил Левски 1837—1873—1937“, София 1937, стр. 84—91), дето е поместен преводът само на някои от тях. Друго съобщение за същите телеграми, с извадки от по-важните, направи и Гъл. Д. Гълъбов в статията си „Обирът на хазната в Драбаконашкия проход през 1872 год.“ (сп. „Родина“, П, 1940, кн. 4, стр. 123—138). Тук ние даваме телеграмите в цялостен превод.

Док. 1: Телеграма 888 е първата поред в нашия откъслек от изходящ дневник на Софийското окръжно управление, но не може да се твърди дали тя е била първото нареждане на мютесарифа (окръжния управител) след получаване на новината от Орхание (Ботевград). Разбира се, важно и наложително е било той да уведоми веднага околийските управители на съседните на Орхание околии, и то особено ония, през които нападателите на хазната биха могли да се измъкнат през граница в чужбина. Но има и друго обяснение защо първите телеграми са отправени до Видинския край. То е, че нападателите били счестени за турски войници именно от него край. Това заблуждение е произлязло от вида на дрехите, с които те били облечени. Стоян Заимов, като описва приготовленията на четата за преобличане преди нападението, казва: „В юклюка на къщичката—колиба стои човал, а в човала се мъдрят 12 чифта низамски (войнишки, б. н.) дрехи (фесове, потури и елечета), скроени и ушити като облеклото на войниците от Видинската войска“ („Миналото“, кн. II, стр. 61).

2 р.: „Товар“, на турски „юк“, е парична единица, равняваща се на 100,000 гроша. Цялата хазна следователно е броела 125,000 гроша.

Страница 4

Док. 4: С тая телеграма софийският мютесариф взема мерки за бдителност в западна посока, тъй като се появило ново съмнение, че обирачите на хазната могат да бъдат и албанци. И за това съмнение се намират указания пак у Заимов: „Единът стражар (от тия, които охранявали хазната, б. н.) разказваше, дори описваше лицата на разбойниците, че обирачите, облечени във „фустанели“ и въоръжени с арнаутски (геги) пушки, били около 30—40 души“ („Миналото“, кн. II, стр. 76—77).

Дупница — днес гр. Станке Димитров.

Джумая — днес Благоевград.

„Мюдюр“ е управител на „нахия“ — административна единица, по-малка от околия („каза“).

Док. 5: Явно е, че мютесарифът не отдава голямо доверие на получаваните от Орхание сведения относно нападателите и продължава да ги търси по всички направления.

Док. 6, загл.: Паланка = Крива Паланка.

Страница 5

Док. 7: Мазхар паша мъмри строго своя каймакам, — като го обвинява в неспособност и мекушавост. Две от четирите произшествия, за които той говори, че са станали в Орхание, са добре известни: едното е убийството на дякон Паисий от Д. Общи, а другото — обирът на хазната. Кой са останалите две — засега не може да се каже.

Док. 9, р 4: „Йемени“ е особен вид тюрбан, изработван в южноарабския град Йемен.

б. р.: Подофицерска нашивка е имал на ръкава си Димитър Общи. Тя е била намерена от турските власти (вж. стр. 61). Преобличането на четниците в

местността „Разбой“ Заимов описва по следния начин: „Тук устата на човала (в който са били поставени дрехите, б. н.) се развързаха, на присъстващите се даде по един кат дрехи. В продължение на няколко минути тетевенските колибари хвърлиха от гърба си балканското облекло и нахлуха потурите, елечетата и фесовите на турския „низам“ (редовни войски, б. н.). Колибарите се преобработиха на турски войници“ („Миналото“, кн. II, стр. 61).

7 р.: С „уволнени по привършване на службата войници“ е преведена думата „мюстебдел“=сменен, или в израза „ефрадъ мюстебделе“—сменени войници. т. е. наборът войници, който е завършил службата си и бива разпуснат. Заимов пише: „Началникът (каймакамът, б. н.) допусна възможността обирачите на хазната да бъдат турски солдати или мараджори (бегълци), или пък „редифи“ (запас, б. н.) преди няколко дни разпуснати от летните военни упражнения. Допусната новина: От верен източник се разбира, че разбойниците, на брой 40—50 души, са били в каяфета на солдати; навярно това ще да са избягали войници или пък разпуснати редифи.“ Няма на лице тая телеграма, която ще да е отговор на запитването на самия Мазхар паша, съдържащо се в телеграмата по-горе (вж. док. 7). Текстът на телеграмата, който дава Заимов, е измислен от него, но по съдържание той отговаря на действителното положение. Несъответствието в подробностите, като напр. че броят на нападателите според телеграмата на каймакама у Заимов възлиза на 40—50 души, а според разглежданата телеграма на мютесарифа — 16 души, не изменя същината. На същото място в „Миналото“ Заимов продължава по-нататък: „Новината от Орхание роди следната заповед в София: Било редифи, било редовни войници, гдето и да се намерят да се арестуват и да се подхвърлят на строго изпитание. Така телеграфически заповядваше Мазхар от София на всичките каймакама и мюлюри, нему подчинени, в пределите на Софийския мютесарифлик“ (пос. съч., стр. 78). И действително следващите няколко телеграми са тъкмо заповеди на Мазхар в тоя смисъл.

Страница 6

Док. 10: Както тая, така и следващите по-долу телеграми с изходящи номера 902 и 903 са вписани в изх. дневник на 23 септември, но са били подадени или най-малкото съчинени на 22 септември, заради това изразите: „Изпратените днес на път за София и пр... пари са задигнати“ или „днес задигнаха парите в Орханийския проход“ не противоречат на факта, че обирът е станал на 22 септември.

Страница 7

Док. 15: Мютесарифът бърза с исканите сведения, тъй като той е решил да отиде лично в Орхание. Както съобщава Заимов, „на 3-ия ден от случката (т. е. на 25 септември, б. н.) в Орхание се дотътри Мазхар паша“ (пос. съч., стр. 78).

Страница 8

1 р. отгоре: 11 часа сутринта турско време отговаря на около 5 часа сутринта наше време.

Док. 16, р. 3: 12.30 часа отговаря на 18.30 вечерта.

Док. 17: От 25 септември няма нито една телеграма, заведена в изходящия дневник. Вероятно, както твърди и Заимов, него ден Мазхар паша е заминал за Орхание. В такъв случай следващите телеграми ще да са изпратени в негово отсъствие. На 27 септември до него в Орхание е отправена телеграма от Софийското окръжно управление (вж. по-долу док. 19).

Страница 9

Док. 21: Заимов съобщава за такива арести, като напр.: „Дружината от етрсполски чакъни, беговски и агаларски синове (която по време на обира на хазната гуляла в Преведенските кошари, б. н.) бе изловена и подхвърлена на тежки изгезания“ (пос. съч., стр. 83).

Страница 10

Док. 26, р. 3: Турската дума „чауш“ неправилно е преведена тук с „подофицер“, в полицията тя отговаря на старши стражар.

4 р.: В турския текст стои „Кючук Балкан“ = Малък Балкан, т. е. северната предпланина на средна Стара планина, в случая — Тетевенският балкан.

Док. 28: Вместо Велко Ценов трябва да стои Вълко Ценов (срв. стр. 42, р. 18 отгоре).

Страница 11

Док. 29: До 12 октомври нападателите на хазната не са били открити. Между следващите в турския изходящ дневник телеграми от 13, 14 и 15 октомври няма нито една във връзка с търсенето им. От 15 октомври дневникът прекъсва с изх. № 1006. Липсват няколко листа и после пак продължава, но вече от № 1030 от 21 октомври, т. е. с прескачане на 23 номера за времето от 15 до 21 октомври. А тъкмо между дните 15 и 19 октомври властта се добрала до сведения, на основание на които предприела арестуването на Божила и Велча в Орхание. Тяхното следствие започнало на 19 октомври (вж. док. 61). От 21 октомври, когато продължава втората част на изходящия дневник, до 31 октомври липсва пак каквато и да било телеграма във връзка с разкритието на обира. Това мълчание трябва да се обясни с обстоятелството, че през тия дни ссфийският мютесариф е отпътувал за Орхание и Тетевен, за да ръководи лично по-нататъшните разследвания и арести (вж. док. 62 и 73).

Док. 30: Следствието на заловените нападатели на хазната, заедно с Димитър Общи, и на някои комитетски хора от Орхание и Тетевен в околийския център завършило на 28 октомври (вж. док. 62) и цялата група е била откарана в София (както се вижда от док. 30) на 29 или по-вероятно на 30 октомври. Групата е брояла около 42 души (вж. док. 32).

Док. 31, р. 1: Вместо думата „лицата“ трябва да стои „тетевенците“.

2 р.: Презимето на Марко Йончев е погрешно отпечатано като „Бончев“.

За тая телеграма срв. превода на д-р П. Миятев (пос. съч., стр. 88). У Гъл. Д. Гълъбов (пос. съч., стр. 129) преводът на същата телеграма гласи както следва: „Бързо изпратете долуизброените вещи, които са останали в Тетевен в хана на Дочо Мърко[в] (?) от именувите Шишко Тодер[ов], Лалю Пейо[в], Марко Йонче[в], Лалю Попов и от Димитър [Общи], доведени тук нарочно и заедно с тях, а именно: една мушам, едни дисаги, пет чифта чорапи“ и т. н. Тъй като турският текст на телеграмата е четлив и граматическата структура из изреченията е съвсем правилна и ясна, не се разбира защо Гълъбов е схванал телеграмата в смисъл, че изброените тетевенски комитетски дейци били откарани заедно с Общи и че техните вещи — чорапи, ризи и пр., се търсят в хана на Мръвков. Напротив, тъкмо с тая телеграма се нарежда тяхното арестуване като резултат от първите разпити, извършени в София (вж. док. 32). Дори в поясненията си към своя превод на тая телеграма П. Миятев бележи, че „Общи е успял да посочи вече някои от комитетските люде“. Независимо от всичко това, че с тая телеграма се нарежда арестуването на въпросните четирима тетевенци, говори и обстоятелството, че те не фигурират в двата Орханийски следствени протокола, съдържащи разпитите на всички арестувани преди откарването им в София (вж. док. 61, 62 и 73).

6 р.: Оттук се вижда, че историята за коня на Димитър Общи, която разправя Заимов (пос. съч., стр. 180), е измислена от началото до края.

Страница 12

2 р. отгоре: Под „два комитета“ трябва да се разбират Орханийският и Тетевенският.

5 р. отгоре: До идването на Саиб паша следствието в София се е водило от една разширена комисия, съставена от членове на окръжния съд, на окръжен управителен съвет, на военни лица и др., под председателството на мютесарифа Мазхар паша.

Док. 33, р. 2: В турския текст стои Дако Стойков, така е разчел името и П. Миятев (пос. съч., стр. 89). Но трябва да се приеме, че преписвачът неправилно е разчел и написал името Дако вместо името Герго, което е допустимо при арабското писмо. Идващите след Доко Съйков (чието име в превода е грешно предадено като Дико) две имена са също сгрешени. Написано е „В. Нинов“ (в превода грешно предадено като „Нено“) и „Дико Веров“ вместо Вутьо Нинов и Дико Беров.

Герго Стойков Симеонов, Доко Съйков Маевски, Вутьо Нинов Дановски, Дико Беров Пашов и Дико Тодоров Диков са членове на комитета в село Голям Извор.

Док. 34, р. 2: Тайният агент Стефан ще да е някое лице, изпратено от Мазхар паша да шпионира в Орхание. Но изглежда, че пашата не е доволен от неговата работа.

Страница 13

Док. 35, р. 9: Васил Накъв Драганчовски от Орхание и неговият другар Цвятко(?) ще да са измежду ония, за които Заимов пише: „По-долу от Оряхово, през нощта срещу първи ноември 1872 год., няколко Карданци, Боянци, Сарсаулли и Борисовци преминаха без паспорт турската граница — стъпиха на Влашката земя в качеството си на политически бежанци...“ („Миналото“, кн. II, стр. 166).

Док. 36, р. 1: Даскал Илия е Илия Костов Гюндюзов, главен учител в с. Видраре.

Док. 37, р. 3 сл.: Фильо и Йосиф са Фильо Попов Петров и Йосиф Попов Петров от Видраре.

Док. 38, р. 6: Тетевенски мюдюр е Махмуд ага, описан от Ст. Заимов („Миналото“, кн. II, стр. 94 сл.).

Док. 39, р. 3: Христо е Христо Цвятков Гашевски, родом от с. Койнаре, Белослатинско, шивач в Орхание (Н. Патев, Из миналото на Тетевенско и Ботевградско, стр. 120—124).

Страница 14

Док. 40, р. 1: Мито Бояджията е Мито Петков, член на комитета в Орхание.

Док. 42, р. 1 сл.: Даскалът от Етрополе е Тодор Пеев, комуто било възложено да отиде заедно с Христо Пиронков (в превода името неправилно е предадено като „Брънко“) и помака Хасо от с. Добревици във Влашко, за да търсят нападателите на хазната. Групата потеглила за Румъния на 16 октомври. Тръгването и пътуването й са подробно описани от Заимов (пос. съч., стр. 86—122).

Страница 15

Док. 45, р. 2: В тур. текст името Лальо е повторено. Касае се за Лальо Пеев.

Док. 48, р. 2: В тур. текст стои поп „Христо“ вместо „Кръстьо“. Пресисващът погрешно е написал името с начална буква „Х“ вместо „К“. По въпроса за арестуването на поп Кръстьо д-р П. Ив. Стоянов пише следното: „В Ловеч се получи телеграма (тъкмо тая тел. № 1097) да се арестува поп Кръстьо. Него (както ми каза попадащата му, още жива) арестували една нощ в коледните пости (след 14 ноември, значи — тъкмо когато вече Марин и Пъшков бяха в София) (Д-р П. Ив. Стоянов, Градът Ловеч, стр. 31).

Страница 15

Док. 51, р. 2: Поп Георги (Тутмаников) при разпита си на 23 декември казва, че е родом от с. Видраре и е свещеник в същото село. В историческата литература навсякъде е писано, че той е от с. Джурово.

З р.: Тома е Тома Нинов от Видраре, а следващите са: Кольо Войнов от с. Брусен, Станчо поп Николов от с. Лопян; „Михо“ (грешно предадено) е Тихол Маринов, шурия (а не зет) на хаджи Станьо от Тетевен.

Док. 52, р. 1: Става въпрос за Васил Пупешков от Тетевен.

Страница 17

Док. 55: Телеграма 1117 е шифрована. Нейното дешифриране, както и преводът й, който тук препечатваме, са извършени от Васил Шанов. За пръв път телеграмата е публикувана в „Известия на Българското историческо дружество“, кн. XIV—XV, София 1937, стр. 216—228. Там са дадени факсимиле и бележки, към които препраща читателя.

Док. 56, р. 3: Иванчо ефенди е хаджи Иванчо х. Пенчович, член на специалния съд.

Страница 18

Док. 58, р. 2: В предшествуваща телеграма, изх. № 1134 на турския дневник, се съдържа също така нареждане за арестуване на доктор Иван („табиблик еден“ — упражняващ медицина), която гласи: „Налага се да изпатите тук Ивано,

за когото давате сведения, че без да е дипломиран, упражнявал медицина сред населението в Орхание, и то по внимателен начин, за да не му дадете възможност да се отклони.* Вероятно това е Иван Ибришимов, Доктор Ибришима, както го нарича Заимов (пос. съч., стр. 269).

Док. 59, р. 1: Призоваването на Мехмед Якоглу Сюлейман цели да се установи дали 40-те алтъни, които той взел на заем от хаджи Станьо, не са от парите на обраната хазна.

Док. 60: Телеграма 1141 потвърждава по официален път сведенията на Найдено Патева за турските золуни него време в Тетевенско и Орханийско. Той пише: „След обира на царската хазна в Арабаконашкото дефиле на 20 (22 б. н.) септември 1872 година настанаха тежки времена за Орханийско и Тетевенско. Низами (войници) от всички области на Дунавския вилает връхлетяха, като орли на мърша, към българските села и градове. В предосвободителната епоха само кланетата в Батак и Перущица конкурират по жестокост с изстъпленията на турците в тези балкански села и градове. Мъченията и побоищата вземаха нечувани размери, много обезчестявания, изнасилвания, грабежи и палежи се извършваха под нса и с мъчеливото съгласие на войсковите началници и всичко се оправдаваше с класическата турска сарнастическа поговорка гяура изет“ (Н. Патева, пос. съч., стр. 78).

II

Страница 19

Док. 61: Както е известно, откриването на нападателите на хазната и непосредствено след това на местните революционни комитети в Орханийско и Тетевенско започнало с арестуването на двамата орханийци Божил Генчев и Велчо Шунтов. На 19 октомври и двамата били изправени пред Орханийския околийски съд, пред който се извършил първият им съдебноследствен разпит.

В началото обирът на хазната, извършен на 22 септември 1872 г. в Арабаконашкия проход, представлявал за органите на турската административна власт едно обикновено престъпление. И ако софийският мютесариф Мазхар паша проявил необикновена за турските управници по онова време упоритост и старание за откриване на „обира“, то това се обяснява не само с обстоятелството, че този път пострадала държавата, а не раята, но и със засегнатото лично честолюбие и достоинство на Мазхар; в последно време в неговия окръг били извършени няколко „бунтовнически“ акции — нападението в дома на Николчо Арнаудов в Етрополе, опитът за покушение върху живота на дякон Паисий при Гол. Извор и убийството на Паисий в Орхание, — които останали неразкрити.

Едва след разпитите на първите арестувани от четата, която извършила дръзкото нападение, властта се добрала до политическите подбуди и характер на извършения обир. От „обикновена кражба“ случаят се разкрил пред очите на стреснатите турски управници като сериозна политическа акция. На 20 октомври пристигнал в Орхание сам Мазхар паша, за да ръководи лично следствието и арестите по-нататък. Тъй като в Орхание станало ясно, че в основата на цялата тази акция стои Тетевен, съдът се пренесъл там и под председателството на Мазхар паша продължил работата си, която завършил на 28 октомври. Тогава вече в новата си светлина и размери, особено след самопризнанията на Димитър Общи, съдебният процес излязъл от границите на компетентността на Орханийския околийски съд и бил прехвърлен на окръжния съд в София.

7 р. отгоре: Божил Генчев, член на революционния комитет в Орхание още от основаването му (началото на декември 1871 г.). Името му срещаме в литературата в следните вариации: Божко Божилов (Петър П. Ценов, Орхание и Орханийско, стр. 39); Божко Генчев (Ст. Заимов, пос. съч., кн. I, стр. 178, кн. II, стр. 123; а на стр. 71 правилно Божил Генчев); Божил Георгиев (Д. Д. Стойчев, Тетевен, стр. 93; авторът дава като отделно име и Божко Божилов, същата грешка прави и Ив. Унджиев, Васил Левски, стр. 1049).

10 р. отгоре: Въпросът „защо дойде тук“ не трябва да се разбира в смисъл, че Божил доброволно се е явил пред съда, за да прави самопризнания. Това е един шаблонен въпрос, който председателят на съда е поставял на обвиняемите в начало на разпита им, за да ги предизвика да направят самопризнания (срв. стр. 53, 56, 60, 62, 87, 224).

Няма сведения за това, кога точно са арестувани Божил и Велчо, нито пък това може да се види от следствието им. Все пак то трябва да е станало на 17 или по-вероятно на 18 октомври, тъй като до 16, когато Тодор Пеев, Христо Пиронков и Хасо заминали за Влашко да търсят нападателите на хазната, обирът не е бил разкрит. Естествено признанието, което Божил прави пред съда, трябва да е било изтъргнато чрез прийоми на предварителното полицейско разследване.

12 р. отгоре: В турския текст стои „чалъ кесмек“ = „да сека храсти“, но по-нататък става ясно, че се касае до сечене на зелена гора, шума за фураж на овците през зимата: срещу „Зелин“ в тур. текст стои „Желин“, а у Заимов — веднаж „мястото Зелен“ (кн. II, стр. 50, 126), а друг път „Зелинска река“ (пак там стр. 65).

14 р. отгоре: В тур. текст „сидилк“ („цедилка“, бълг. дума), обяснена с „въълнена торба“.

15 р. отдолу: У Заимов „Ечимешка“ (пос. съч., стр. 50).

13 р. отдолу: Пресрещнал ги и взел хляба Вълко Цолов от Правец (вж. по-нататък стр. 41).

3 р. отдолу: В текста на въпроса и на следващия отговор има липси поради повреда на документа от влагата, но те не затрудняват ни най-малко разбирането смисъла му.

Страница 20

14 р. отгоре: „Два часа“ турско време = 20 часа вечерта.

15 р. отгоре: „12 часа“ = 18 часа вечерта.

20 р. отдолу: Това са Стоян Костов Пандура и Тодор Кръстев Бръмбара от Тетевен. Те са първите имена на участници в обира на хазната, посочени от Божила. Последният се преструва, че не ги познава. Веднага обаче властта предприема арестуването им. Заимов пише: „Каймакам ефенди телеграфически съобщил в София на Мазхар паша приятната новина. На часа се разпореди да отпътуват няколко конни стражари в Тетевене да хванат Тодор Бръмбара и Стоян Пандура“ („Миналото“, кн. II, стр. 133).

Страница 21

11 р. отгоре: Заглавието на Велчовия разпит е поставено от преводача и затова трябваше да бъде заградено в четвъртити скоби. В турския текст разпитът започва с обичайните въпроси за име, месторождение и пр.

Страница 22

8 р. отгоре: И на това място документът е повреден. Изразът „утре пак да ни донесете хляб“ е вмъкнат от преводача и заради това трябваше да се постави в скоби. Той е взет от аналогично място в разпита на Божила (вж. стр. 19).

18 р. отгоре: Заимов пише: „Шунтов бе тежко болен, при това и нервозен“ (пос. съч., стр. 125).

21 р. отгоре: От разпита на двамата орханийци дотук се вижда, че първ разкрива обира на хазната Божил, а не Велчо, както твърди Заимов (пос. съч., стр. 132). Както се видя, показанията на Божил започват със самопризнанието, че той и Велчо са носили храна на нападателите и че последните са тетевенци. Разбира се, тук, в съдебноследствения протокол не са отразени етапите на мъчения, през които Божил е минал, за да стигне до самопризнание. Всъщност Заимов не отрича, че първ Божил разправил цялата история на обира. Той казва: „От морални мъки Божко се разплака — чорапа се разплете — от игла до конец той разказа историята на обира“ (пос. съч., стр. 133). Но Заимов представя на стигането на Божила до самопризнание разкриването на обира от страна на Велчо, когато от мъки той изпаднал в „някакво си особено душевно настроение да бърбори...“ А тук се вижда, че Велчо отрича и едва когато бива поставен на очна ставка с призналия вече всичко Божил, започва и той да говори.

22 р. отдолу: В тур. текст стои „християнин“, което е преведено с „българин“. Тук Велчо крие името му, но по-после го издава (вж. стр. 24). Това е Васил Петров Бояджията, председател на Орханийския комитет.

16 р. отдолу; „10 часа“ = 16 часа следобед.

Страница 23

20 р. отгоре: „Тоя българин“ е Васил Петров, който не е участвувал в самия обир на хазната.

24 р. отгоре: По това време за турската власт нападението в Орханийския проход било само един обир и нищо повече.

Страница 25

3 р. отдолу: Васил Тетевенеца е Васил Петров, родом от Тетевен, но на работа в Орхание,

2 р. отдолу: „Чипилското ханче“ е ханчето на Цвятко Вълчев от Правец

Страница 26

18 р. отгоре: „Една полянка“ е поляната Радивой (вж. стр. 20).

3 р. отдолу: Описвайки самото нападение върху колата с хазната, Заимов казва: „Стоян Костов изведе из букака приготвените коне и ги докара до колата; повечето от торбите натовариха на конете, а две от тях заровиха в гъсталака на Пантата“ (пос. съч., стр. 75). Явява се въпросът: кой е посочил на властта мястото, дето са били заровени двете торби, съдържащи общо 2000 гроша? Изглежда, че до 20 октомври Стоян Пандура и Тодор Бръмбара са били вече арестувани и че един от двамата е издал местонахождението на тия пари.

Страница 27

7 р. отдолу: „Паша ефенди“ е софийският мютесариф Мазхар, който значи е пристигнал в Орхание още на другия ден след първите арести.

4 р. отдолу: „Кара Мустафа“ е сигурно прякор на някой от участниците в нападението. Засега не може да се установи чий е прякорът. Георги е Георги Генков (вж. стр. 38, р. 3 отдолу), брат на Иото Генков, който е участвувал в четата на Общи.

Страница 28

8 р. отгоре: Тук Божил се съгласява с показанието на Велча, че първи път са носили хляб във „вторник“, докато при първия си разпит той твърдеше, без да е напълно сигурен, че „трябва да беше сряда вечер на около 2 часа“ (срв. стр. 20). В разпита си на 21 октомври той отново потвърждава, че хлябът е бил занесен във вторник вечерта (срв. стр. 30).

16 р. отгоре: Интересно е, че при първия си разпит Велчо е отпечатал пръста си като неграмотен, а тук, както и в следващите случаи, се е подписал.

10 р. отдолу: Васил е Васил Петров.

Страница 30

8 р. отгоре: „2 часа през нощта срещу сряда“ = 20 часа във вторник вечерта.

17 р. отдолу: Кой е този Боньо, за сега не може да се установи.

Страница 31

1 р. отгоре: Заглавието е поставено от преводача.

15 р. отдолу: И тук заглавието е поставено от преводача и както и по-горе трябваше да бъде заградено с четвъртити скоби.

Страница 32

10 р. отгоре: Съкращението „М.“ означава мюмеиз (погрешно отпечатано с главна буква). Преписвачът не е можал да разчете името на българина, член на съда, затова написал: „български е“. „Мюмеиз“ тук означава член на окол съд. Член на окол. съвет в Орхание е бил българинът Мино Рабошчийски (П. Ценов, пос. съч., стр. 33, също „Sâlna me-i Tupa, 1290“, стр. 75).

Страница 36

1 р. отгоре: Цвятко Вълчев се преструва, че не познава Стоян Пандура.

2 р. отгоре: Лало Пандура е вероятно Лало Баовеца.

24 р. отгоре: „Алтун таш“ е турското наименование на с. Лъжане, днес с. Трудовец.

8 р. отдолу: Велчо Шунтов е бил касапин, заради това Цвятко скроява историята с разнасяните черва.

Страница 38

2 р. отгоре: За Кара Мустафа и Георги вж. тук бележката към стр. 27; За Вълко Цолов от Правец, участник в обира на хазната, не става никъде дума дотук в следствия протокол. От думите на Велча „за който ви съобщихме днес с Божила“ се вижда, че извън воденото съдебно следствие, чиито протоколи публикуваме тук, са се извършвали разпити от полицейските органи, чрез които под въздействието на физически мъчения арестуваните са били довеждани до самопризнания.

12 р. отгоре: Историята за Кремиковския манастир може да е измислена.

23 р. отдолу: „Мухтар“ в селото е кмет, а в града — махленски кмет.

3 сл. р. отдолу: Изглежда, че Йото Генков Мечкаря, участник в нападенията на хазната, е имал брат Георги. Васил Петров по погрешка или нарочно съобщава името на тоя Георги. Интересно е обаче, че и Велчо Шунтов на няколко пъти между имената на нападателите на хазната споменава името „Георги“ (срв. стр. 27 и 38).

Страница 40

3 р. отгоре: Явно е, че Васил Петров смесва Йото Генков с неговия брат Георги.

13 р. отгоре: Като пръв от действителните нападатели на хазната бива разпитан Вълко Цолов от Правец. Вероятно и той е първият арестуван.

8 р. отдолу: И тук „Кара Мустафа“ и „Георги“! (срв. стр. 27).

Страница 41

4 р. отгоре: Обирът на хазната е бил извършен преди обед и ако Вълко Цолов твърди, че се гръмнало „следобед“, то това той прави с цел да отрече участието си.

8 р. отгоре: „4 часа през нощта“ = 22 часа вечерта.

12 р. отгоре: „Меджидие“, или в нашия народен говор „меджидия“, е турска сребърна монета на стойност 20 гроша, сечена по време на султан Абдул Меджид (1839—1861); нарича се още „сим меджидие“ или „безз меджидие“ — сребърна меджидия или бяла меджидия (§. Sami, Kamus-i türki, стр. 1295).

6 р. отдолу: Става въпрос за убийството на дякон Паисий, извършено на 20 юли 1872 г. в Орхание, но останало неразкрито от властта.

Страница 43

Док. 62: Оттук започва втората тетрадка с преписи от следствените протоколи на Орханийския окол. съд, който заседава вече в Тетевен, и то под председателството на Мазхар паша. Тетрадката е дефектна. Тя започва от страница 27 с продължение разпита на Стоян Костов Пандура от Тетевен и завършва на 74 страница по средата на разпита на Димитър Общи.

След разпита на орханийци, главно на Божил и Велчо, и на Вълко Цолов от Правец, властта разполагала вече с достатъчно сведения, за да сложи ръка и на останалите участници в смелото нападение, да залови и самия организатор на обира на хазната, Димитър Общи. Следствените протоколи в тая втора тетрадка съдържат главно разпита на тетевенци. Тъкмо от показанията на тетевенци се разкрива политическият характер на извършеното „престъпление“ и се идва до разкриването на комитетите. За съжаление не може да се узнае колко души и кои са разпитаните преди Стоян Пандура, чиито показания са записани на липсващите 13 листа от протоколната тетрадка. Твърде вероятно е разпитите да се въртят все около Стоян Пандура и очни ставки с Божила, Велча и другите арестувани орханийци. В полза на това предположение говори обстоятелството, че в запазените следствени протоколи не липсва разпита на почти нито един от тетевенските дейци.

19 р. отдолу: „Кольо“ е Никола Цвятков от Правец.

12 р. отдолу: Тодор и Лечо са Тодор Кръстев Бръмбара и Лечо Николов Ковача.

Страница 44

1 р. отгоре: Васил Бояджията е Васил Петров.

1 р. отдолу: След думата „Мечкарите“ в турския текст идва дума „вер-меди“ = „не даде“, която няма никаква връзка нито с предшестващото, нито със следващото изречение.

Страница 45

6 р. отгоре: Марин е Марин Николов, касиер на школ. управление, а същевременно член на местния революционен комитет (П. Ценов, пос. съч., стр. 39).

27 р. отгоре: Става въпрос за хана на Гавриил Брънчев, в който е имало кафене. В това кафене именно Марин съобщил на Велча, че хазната е потеглила (срв. стр. 98, р. 16 отгоре).

Страница 46

6 сл. р. отгоре: С думите „и аз съм от тях“ е преведен турският израз „бян да кутта-и тарик им“ = „и аз съм хайдутин“. Конструкцията „кутта-и тарик“ е арабска и буквално преведена значи — пресичащи пътищата, т. е. хайдутите, които завардват шосетата и обират пътниците. Употребата на този литературен арабски израз ни дава основание да заключим, че разследваният Тодор Кръстев е отговарял на български език и протоколистът, или по-право преводчик, е превеждал отговорите му на турски.

9 р. отгоре: „Ирмилик“ е монета на стойност 20 пари. В турския текст думата погрешно е написана в формата „ярмилик“.

11 сл. р. отгоре: Тодор Бръмбара пръв издава пред съда имената на почти всички участници в обира, включително и това на Димитър Общи. Нещо повече, от следващия въпрос на председателя на съда се вижда, че той пръв е издал на полицейската власт дейността на комитетите и ролята на Общи.

3 сл. р. отдолу: Започнал веднаж да издава, Тодор Кръстев отива докрай, като съобщава имената на почти всички по-видни комитетски дейци в Тетевен, а разкрива също така и тайната по убийството на дякон Паисий в Орхание. Затова прав е д-р П. Стоянов да твърди, че „Обирът се издаде от жената и от Тодор Бръмбара и скоровички арестуваха от комитета в Орхание и Тетевен“ („Градът Ловеч“, стр. 29).

Страница 47

12 р. отгоре: Цаньо е погрешно написано името на Цако Генчев (вж. стр. 39).

17 р. отгоре: Става въпрос вероятно за къщата на Станчо х. Иванов.

23 р. отгоре: Дако или по-точно Тако (Анастас) Гложенеца (вж. стр. 50); у Заимов — Атанас Гложански (пос. съч., стр. 56, 271).

28 р. отгоре: Не е ясно — на кой чорбаджия дякон Паисий е казал следващите думи. Поради това по-правилно би било да се преведе с — „на чорбаджииите“, при все че в турския текст думата стои в единствено число.

8 р. отдолу: „Касиерът в Орхание“ е Марин Николов.

Страница 48

13 р. отгоре: „Синът на бояджията от Правец“ трябва да е Никола Цвятков (срв. разпита на Стоян Пандура на стр. 43).

16 сл. р. отгоре: Такова показание няма в протоколирания разпит на Тодор Кръстев (вж. стр. 45—47). То трябва да е било дадено при полицейския разпит.

24 сл. р. отгоре: Оттук се вижда, че следствието се води лично от софийския мютесариф Мазхар паша.

10 сл. р. отдолу: Според Лечо Николов пръв стрелял Стоян Пандура, после — Димитър Общи и след него — Тодор Кръстев (вж. стр. 52). Според Марин Павлов пък отведнаж гръмнали 5—10 пушки (вж. стр. 54).

Страница 49

5 р. отгоре: Занеслите пари у Петко Милев са: Вълчо Станчев и брат му Марин Станчев, Цако Генчев от Тетевен и Йото Генков от Черни Вит. Името на Павел Лалов преписвачът погрешно написал „Вълво“.

10 р. отгоре: „Ковача“ е Лечо Николов от Тетевен.

2 р. отдолу: Цако е Цако Генчев (вж. стр. 47, р. 12 отгоре). Цако повикал Леча в „къщата на Личо“ („Личонун евине“), а на следващата стр., 1 р. отгоре

същият е наречен Личо Николов, „собственик на хан“ („хан сахиби“). Не може да се каже кой е този Личо, но е ясно, че се касае за едно и също лице и че преписвачът погрешно е написал „собственик на хан“ вместо „стопанин на къщата“ („хане сахиби“).

За „събрание“ в турския текст стои думата „лонджа“.

Страница 50

2 р. отгоре: В тур. текст стои „Петър Вълев“. Това име погрешно е разчетено от преводача като „Павел Лалов“ (срв. стр. 108, р. 12 отдолу и стр. 131, р. 9 отдолу).

12 р. отдолу: „От града“ означава „от Орхание“.

3 сл. р. отдолу: Срв. показанията на Стоян Пандура на стр. 48.

Страница 51

3 р. отгоре: От Правец са: Вълко Цолов и Никола Цвятков. Заимов пише: „Общи, придружен от Вука Цолов и Коля Цвятков, отлътува за бай Цвятковото ханче“ („Миналото“, кн. II, стр. 75).

22 р. отдолу: „И някой си Станьо“ на турски: „ве бириси Истаньо“. И тук преписвачът е направил грешка, като вместо „берадери“ — „брат му“ (Станьо е брат на Станчо) погрешно е разчетел и написал думата „бириси“ — „някой“.

11 р. отдолу: „През нощта срещу вторник“ е 23 срещу 24 октомври, тъй като първото съдебно следствие в Орхание се води в четвъртък на 19 октомври. Оттук можем да заключим, че Мазхар паша, а заедно с него и окол. съд, е пристигнал в Тетевен на 23 октомври.

Страница 52

10 сл. р. р. отгоре: Лечо Николов, подобно на държането и на другите арестувани, иска да се изкара пред съда, че насила е накаран да участва в обира на хазната.

18 сл. р. р. отгоре: „Един от тях, с руси мустаци, с пълно червендалесто лице“ и пр., е Димитър Общи, а другите двама са Вълко Цолов и Никола Цвятков.

21 сл. р. отдолу: „С зеления джамадан“ („с минтан от зелено сукно“, р. 19) е пак Общи.

19 р. отдолу: По-горе (стр. 51, р. 22) Лечо твърди: „Щом пукнаха нашите пушки, и заптиетата побягнаха, не знам и не видях да гърмят.“

17 сл. р. отдолу: Общи бил извикал на турски: „Гелин, параи алън!“

15 сл. р. отдолу: Самият Вълко Цолов в показанията си твърди: „Към 4 (22) часа през нощта стигнахме в нашия царевичак. Оттам ги преведох по рекичката Милена надолу. Те преминаха реката Искър (Малък Искър, б. н.), а аз се върнах обратно в колибата си“ (Стр. 41, р. 8—10).

12 сл. р. отдолу: Тия думи е отправил към четата Димитър Общи.

Страница 53

12 р. отгоре: „Въпросните дрехи“ са войнишките униформи, с които били облечени участниците в обира на хазната.

Загл.: Марин Павлов от колибите Гурунъово, в тур. текст „Куруново“ (не Корнова!), е арестуван на 25 октомври.

Страница 54

14 р. отгоре: „Оттук“, т. е. от Тетевен.

15 р. отгоре: После дошлите (от Правец) трима души са: Димитър Общи, Вълко Цолов и Никола Цвятков.

18 р. отгоре: Двамата души са Божил Генчев и Велчо Шунтов.

20 р. отдолу: С „един от Правец“ тук погрешно е преведен турският израз: „Правчадан гелен адамън бириси“, което значи: един от дошлите от Правец, т. е. Димитър Общи.

19 р. отдолу: На турски: „Гелин, бери гелин!“ Тия думи според Лечо Николов извикал Общи (вж. стр. 52, р. 17 отдолу).

Страница 55

18 р. отдолу: Дочо Мръвков отрича, че познава Общи, макар че в Плевен последният винаги е отсядал в хана на неговия брат.

Страница 57

6 сл. р. отгоре: Изречението е преведено погрешно. Турският текст гласи: „Бундан он беш гюн евве кумрал быйкълъ ве адъ Димитри Улахлъ бириси гелди“ = „преди 15 дни дойде един, който е от Влашко, със светлокестеняви мустаци и чието име е Димитър“.

8 р. отгоре: Вместо „потърси някои хора“ трябва да се преведе с „искаше някакви хора“.

13 р. отгоре: След „които“ е изпусната думата „тъкмо“.

21 р. отгоре: Тодор е Тодор Кръстев Бръмбара (вж. разпита му на стр. 45 сл.).

4 р. отдолу: Разпитван е Станьо хаджи Иванов, брат на Станчо.

Страница 58

12 р. отгоре: „Даскалът“ е даскал Иван Лилов Фурнаджиев.

Страница 59

13 сл. р. р. отгоре: „Двамата души, дошли от Влашко“, са Общи и Левски. С „тоя тук“ Станьо хаджи Иванов вероятно сочи брата си Станчо. Както изглежда, той иска да опише първото идване на Левски в Тетевен с Марин поп Луканов, Сава Младенов и Васил Йонков през 1870 г., когато бил основан революционният комитет, но го смесва с друго някое посещение на Дякона заедно с Димитър Общи.

Страница 60

2 р. отгоре: Махла „Чернова“ в Тетевенско няма. Касае се вероятно за Черни Вит.

Страница 61

26 р. отгоре: За тоя Цено Ненов не се споменава никъде другаде в следствените протоколи.

Страница 62

Загл. и 10 р. отдолу: Презимето на Атанас Тулов е погрешно разчетено като „Толев“.

Страница 63

Загл.: За Ненка Маркова, по мъж Павлова, вж. Д. Д. Стойчев, пос. съч. стр. 104.

22 р. отдолу: Според Заимов Общи се е криел в къщата на Дочо Мръвков, отдето, преоблечен в женски дрехи, бил отведен за Гложене („Миналото“, кн. II, стр. 141).

20 р. отдолу: Йонковица е майката на Васил Йонков от Гложене.

14 р. отдолу: Касае се за жената на поп даскал Лазар Кефалов от Тетевен, който е тъст на даскал Пано Рогозаров („Ловеч и Ловчанско“, кн. IV, стр. 221).

Страница 64

4 р. отдолу: В турския текст стои: „Икишер бинлик кисе иле бешер юз гуруш безз меджидие“, което на български гласи: „По две кесии от 1000 гроша и по 500 гроша бели меджидии.“

Страница 65

5 р. отдолу: 25 бели (т. е. сребърни) меджидии по 20 гроша едната правят тъкмо 500 гроша.

Страница 67

17 р. отдолу: В турския текст действително е написано „Вълко Дончев“, но трябва да се допусне, че преписвачът е сгрешил името на Вълчо Станчев, тъй като под първото име участник в обира на хазната няма.

14 р. отдолу: Кольо е Никола Цвятков от Правец.

Страница 68

10 сл. р. отгоре: Въпросът „в Орхание ти не каза нито едното, нито другото“, отправен към Вълко Цолов, потвърждава изказаното тук по-горе мнение, че арестуваните в Орхание са били откарани в Тетевен, дето продължило следствието под председателството на Мазхар паша до залавянето на Димитър Общи.

Страница 69

22 р. отгоре: Касает се за къщата на Станьо хаджи Иванов.

Страница 70

Загл.: Биографични бележки за хаджи Станьо хаджи Станчев Врабевски, председател на Тетевенския комитет, вж. у Д. Д. Стойчев, пос. съч., стр. 100.

9 р. отдолу: „Махмуд ага“ е тетевенският мюдюр. Хаджи Станьо иска да представи работата така, уж че се касае за списък на спомоществатели на тетевенското училище, затова той намесва и името на мюдюра.

Страница 71

3 сл. р. р. отгоре: Мазхар паша повтаря пред хаджи Станьо показанията на Петко Милев, които поставят хаджията в затруднение.

12 сл. р. р. отгоре: Изразът, „за хатър не оставям тази работа“, сочи на приятелските отношения, които по-рано са съществували между Мазхар паша и хаджи Станьо.

6 р. отдолу: Васия е Васил Петров от Орхание (вж. разпита на Иван Фурнаджиев, стр. 86).

Страница 72

Загл.: Разпит на Станьо хаджи Иванов, брат на Станчо хаджи Иванов.

Страница 73

Загл.: Анастас поп Христов е известен повече под името поп Хинов.

Страница 74

24 р. отгоре: Даскал Иван е Иван Лилев Фурнаджиев от Сопот (Вазовград), учител в Тетевен.

29 р. отгоре: Георги е Георги Стефанов-Фердинанд (срв. разпита на Иван Фурнаджиев, стр. 79).

18 р. отдолу: Даскал Тодор е Тодор Пеев от Етрополе.

Страница 75

21 р. отгоре: Пано е Пано Кунчев Рогозаров, учител в Тетевен през 1872/1873 учебна година (Д. Д. Стойчев, пос. съч., стр. 57 сл.).

27 р. отгоре: Съответното място в турския текст гласи: „Пилевне казаша Чиркова (дали не е Чериково — Садовец, Луковитско?) балканънда урмушлар.“

10 р. отдолу: Разпитът се извършва на 26 октомври, значи Ненка е извела Общи от Тетевен за Гложене на 25 вечерта.

Страница 76

8 р. отдолу: Марко хаджи Йончев, а не „хаджи Йончо“, Лальо Попов, а не погрешно написаното „Ботев“.

Страница 77

24 р. отгоре: „Баба Мария Янковица“ (или Панковица, срв. стр. 83) че да е някоя съседка на Милка.

18 сл. р. р. отдолу: Изглежда, че Станчо нарочно заблуждава съда, като казва, че името „Арслан Дервишоглу Мехмед Кърджалъ“ било псевдоним на даскал Иван Фурнаджиев, секретар на Тетевенския комитет, когато то е псевдоним на Васил Левски.

Страница 78

1 р. отгоре: Турското наименование на Сопот е „Акче клиса“ (Бяла черква), както е дадено в турския текст.

Страница 79

17 р. отгоре: За Георги Стефанов-Фердинанд, пратеник на Централния комитет, вж. Ив. Унджиев, Васил Левски, стр. 574 сл.

Страница 80

24 р. отдолу: Касае се за жената на поп даскал Лазар Кефалов.

Страница 81

8 р. отгоре: Тодор Бръмбара съобщава имената на почти всички свои другари, участници в нападението, и дава на турските власти най-пълни сведения относно подготовката и извършването на обира на хазната, като пръв съобщил и името на Димитър Общи. С това той улеснява залавянето на Общи и разкриването на революционните комитети.

Иван Фурнаджиев пък разкрива на Мазхар паша в най-големи подробности организацията и дейността на Тетевенския революционен комитет, като пръв дал сведения за ролята на Дякон Левски в организирането на комитетите и подготовката на въстание. С това той насочва съдебното дирене решително върху неговата политическа база, улеснява залавянето на Апостола и разгромяването на комитетите. И двамата правят това от страх и слабодушие. Чрез самопризнание и издаване те се надяват да облекчат собственото си положение.

Загл.: За даскал Пано Кунчев (не „Тончев“!) Рогозаров вж. „Ловеч и Ловчанско“, кн. IV, стр. 220—221; Ив. Унджиев изказва съмнение за неговото участие в комитета (пос. съч., стр. 262).

Страница 82

Загл.: Всъщност следващите разпити се извършват през нощта на 26 срещу 27 октомври (турците броят деня от вечерта) (срв. стр. 84, р. 14).

Страница 83

10 р. отгоре: Погрешно разчетено „Пановата жена“ вместо Янковата (или Пенковата) жена (вж. стр. 77).

Страница 84

25 р. отгоре: Тоя разпит на хаджи Станьо се извършва през нощта на 26 срещу 27 октомври, следователно Общи е заловен на 26 вечерта.

Страница 86

2 р. отгоре: „Хеким“ = доктор, лекар.

Страница 87

2 р. отдолу: „Чакшир“ = потури, вид шалвари от тънък плат (§. Sami, Kamus-i türkî, стр. 499).

Страница 88

24 р. отгоре: Йоаннис Саввас, юрист, добър познавач на турския език и на излямското право, ползувал се с доверието на турското правителство. След потушаване на Критското въстание в 1867 год. бил назначен за управител на областта Сфакия. Димитър Общи го нарича Сава паша, което тук неправилно е преведено с „генерал Сава“, но той не е бил никакъв генерал. Сведения за него вж. в Μεγάλη ἑλληνική ἐγκυκλοπαίδεια, т. XXI, стр. 405.

15 сл. р. отдолу: Общи пристигнал за пръв път в Ловеч на 16 юни 1871 год. Тогава той не успял да намери Левски и се върнал обратно в Румъния (Ив. Унджиев, пос. съч., стр. 449).

4 сл. р. отдолу: Димитър Общи предал книгата в Ловеч на Марин поп Луканов, Иван Драсов и Димитър Пъшков.

Страница 89

17 р. отдолу: Изглежда, че преписвачът е обърнал текста. Следващите тук думи на Общи са казани по-горе. От Карлово той бил изпратен в Хисарските бани, дето престоял 45 дни (вж. разпита му в София, стр. 102). А разказът му за „събранието в лозята се отнася до Ловеч (вж. стр. 102, р. 10 отдолу); за „тримата души, Христо бояджията и попа“ вж. пак там.

Страница 90

3 р. отгоре: Ханът на Моца Меджидийката („Ловеч и Ловчанско“, кн. V, стр. 14).

15. сл. р. р. отгоре: Обиколката на Левски заедно с Общи и Ангел Кънчев е станала в началото на октомври 1871 год. (Ив. Унджиев, пос. съч., стр. 459)

Страница 91

2 р. отгоре: Това село, близо до Пловдив, е Царацово (срв. разпита на Общи в София, стр. 101).

Страница 92

8 р. отгоре: Тук разпитът на Димитър Общи прекъсва, тъй като по-нататък листовете на тетрадката са откъснати и липсват. По време на печатането на книгата можело да се открият в турския архив на Ориенталския отдел на Държавната библиотека „Васил Коларов“ и липсващите листове, мушнати в една връзка с документи, но за съжаление без два листа, или без страниците 75—78 вкл. Продължението на стр. 79 започва с края от разпита на Общи. Преводът на новооткритите листове се отпечата като „допълнение към документ 62“ на стр. 211 след завършване на софийските разпити.

Страница 92

Док. 63, р. 15 отгоре: Отнася се до нападението в къщата на ловчанския чорбаджия Денчо Халача, при което Левски по необходимост убива слугата му (Д-р П. Стоянов, пос. съч., стр. 22—24; също проф. Ст. Петков, Разяснителна бележка по убийството на слугата на Денча Халачина в Ловеч, „Ловеч и Ловчанско“, кн. V [1934], стр. 137—140).

17 р. отгоре: Заповедта за арестуването на Вутьо Ветъов е излязла на 11 ноември (вж. док. 41, стр. 14).

Страница 93

Загл.: Документите 65 и 66 препечатваме така, както са преведени от Панчо Дорев и публикувани във в. „Зора“, бр. 3142 от 22. XII. 1929 год.

Страница 94

Док. 67: Откараните на 30 октомври в София участници в обира на хазната, а също така и арестуваните членове на комитетите, главно в Орхание (Ботевград) и Тетевен, първоначално били разследвани от една смесена комисия под председателството на Мазхар паша (вж. стр. 12, р. 4 сл.). Ние не притежаваме протоколите на тая комисия. В края на ноември Високата Порта назначила специална комисия, която да разгледа процеса, придобил важно значение поради политическия си характер. Оттук почват протоколите именно на тая комисия. Тя открива заседанията си на 9 декември 1872 г. с разпита на първия арестуван — Божил Генчев от Орхание, и завършва на 13 януари 1873 г. с разпита на няколко души тетевенци.

4 р. отгоре: Велчо Касапина е Велчо Шунтов.

3 р. отдолу: Димитър е Димитър Общи, а „дякон на ловчанския владика“ — Паисий.

1 р. отдолу: Гавриил е Гавриил Брънчев.

Страница 95

11 р. отгоре: Нападението в къщата на Николчо Арнаудов е описано от Ст. Заимов („Миналото“, кн. I, стр. 82—91).

- 17 р. отгоре: Димитър е Д. Общи.
 20 р. отгоре: Това са Велчо Шунтов и Мито Петков Бояджията.
 16 р. отдолу: Цвятко е Цвятко Вълчев.
 12 р. отдолу: Това са Васил Петров и Марин Николов.

Страница 96

- 10 р. отгоре: Божил познавал Димитър Общи, Вълко Цолов, Стоян Костов Пандура и Тодор Кръстев Бръмбара.
 Загл.: Касае се за Велчо Шунтов.
 24 р. отдолу: Гавриил е Гавриил Брънчев.

Страница 97

- 6 р. отгоре: „Шивачът“ е Христо Цвятков (вж. Ст. Заимов, пос. съч., стр. 179).
 10 р. отгоре: Даскал Васил е Васил Бошаранов.

Страница 98

- 9 р. отгоре: Васил е Васил Петров.
 16 р. отгоре: Марин е Марин Николов.

Страница 99

- Загл.: Разпитът е на Димитър Общи.
 19 р. отдолу: Джузепе Гарибалди (1807—1832), италиански революционер-демократ (за него вж. Ал. Бурмов, Христо Ботев, съчинения, т. I, стр. 471—472).
 14 сл. р. отдолу: Според показанията му, Димитър Общи е участвувал в Критското въстание 1866—1867 г. „Панелинион“ е един от петте кораба (Аркади, Еносиос, Крити и Идра), които гръцкото правителство поставило на услугите на въстаниците. „Панелинион“ бил потопен в 1916 г. близо до о. Имброс от мина или германска подводница (вж. Μεγάλη ελληνική ἐγκυκλοπαίδεια, т. XV, стр. 184).
 12 р. отдолу: Кастели, крайморско селище на северозападния бряг на о. Крит.
 10 р. отдолу: Панос Коронеос (погрешно разчетено „Фронисос“), гръцки военачалник, взел участие в Критското въстание (Μεγάλη ελληνική ἐγκυκλοπαίδεια, т. IV, стр. 942).
 7 р. отдолу: За Сава паша вж. бел. към стр. 88.
 4 р. отдолу: Сира (на турски „Шира“), пристанище на о. Сирос.

Страница 100

- 14 р. отгоре: Добри Войников през 1870 год. е бил учител в Браила.
 21 р. отгоре: Данаил Христов Попов, брат на Анастас поп Хинов.
 28 р. отгоре: „Дочовия брат“ е Ангел Маринов Мръвков от Тетевен, ханджия в Плевен (вж. стр. 56, р. 4 отгоре).
 30 р. отгоре: Хана на Моца Меджидийката.
 32 р. отгоре: Марин, поповия син, е Марин поп Луканов.

Страница 101

- 20 р. отдолу: При първия си разпит в Тетевен Общи казва, че престоял в Хисарските бани 45 дни (вж. стр. 39, р. 14 отгоре).

Страница 102

- 2 р. отгоре: Иван Атанасов Арабаджията от с. Черноземен („Каратопрак“), но преселил се в Царацово, Пловдивско; Божил Георгиев, също от Царацово.
 25 р. отгоре: За „събранието в лозята“ вж. стр. 17, док. 55; „ловчанският поп“ е поп Кръстьо Недялков, предателят на Левски.
 23 р. отгоре: Марин е Марин поп Луканов.
 30 р. отгоре: Ваньо терзията е Иван Драсов, заминал за Чехия, за да учи; кой е Христо Бояджията, за сега не може да се установи.
 12 р. отдолу: „Ръкописното упътване“ е проектоуставът на Левски.
 1 р. отдолу: В превода вместо „от Истанбул“ по-правилно е да се каже „през Истанбул“.

3 р. отгоре: Михалаки Гюмюш-Гердан от Пловдив, гръкоманин и най-вярно турско оръдие. Той притежавал ханове в Пловдив и в Пазарджик и бил голям експлоататор на българското население в Пловдивско (А. л. Бурмов, Христо Ботев, съчинения, т. I, стр. 398).

5 р. отгоре: Къщата на Божил Георгиев; Ангел е Ангел Кънчев.

19 р. отдолу: Анастас е Анастас поп Хинов.

8 сл. р. р. отдолу: Село Сопот, Ловчанско, родно място на Димитър Пъшков, син на поп Никола Дичов, свещеник в същото село („Ловеч и Ловчанско“.) кн. III, 1931, стр. 156).

5 р. отдолу: Село „Лесура“ в Тетевенско няма, вероятно преписвачът е написал погрешно името на село Лесидрян. Ив. Унджиев счита въпросното село за Лешница (пос. съч., стр. 936).

3 р. отдолу: Това е вероятно ханът на хаджи Кънчо Копчев (Д. Д. Стойчев, пос. съч., стр. 61).

Страница 105

2 отгоре: Васил Гложенеца е Васил Йонков.

6 р. отгоре: Вероятно нев. хана*, а въкъщата на Герго Стойков Симеонов.

9 сл. р. р. отгоре: Чорбаджията Патъо (Павел Попов Петров) от Видраре и неговите братя — Филъо и Йосиф.

14 р. отгоре: Поп Георги Диков Тутмаников.

29 р. отгоре: Димитър Трайкович — деен член на комитета в София и доверено лице на Левски. Ханът на Трайкович в София се е намирал близо до черквата „Св. Краи“ (Св. Неделя).

20 р. отдолу: Димитър Петров Нождаров, родом от гр. Неврокоп, отначало станал учител в София и после търговец на тютюн. При образуването на революционния комитет бил избран за негов касиер (Ив. Унджиев, пос. съч., стр. 344).

17 р. отдолу: „Драгалевският поп“ е иеромонах Геннадий (с мирско име Иван Стоянов, наричан още „Риза ефенди“), родом от гр. Ихтиман, игумен на Драгалевския манастир („Токмаклъ манастир“).

9 р. отдолу: Даскал Христо е Христо Петров Ковачев.

Страница 106

6 р. отгоре: „Хаджи Ивановите синове“ са Станчо и Станьо.

18 р. отгоре: Даскал Христо е Христо Ковачев.

21 р. отгоре: „Попът“ е иеромонах Геннадий.

21 р. отдолу: Зет на чорбаджи Патъо е Васил, мъж на сестра му Вела (вж. стр. 13, док. 39).

19 р. отдолу: Даскал Иван е Иван Фурнаджиев.

16 р. отдолу: Даскал Васил е Васил Бошаранов.

11 р. отдолу: Димитър Нождаров (а не „нождарят“).

9 р. отдолу: „Попът“ е иеромонах Геннадий.

8 р. отдолу: Под „даскалът“, който заръчал на Общи да обходи софийските села, се разбира Христо Ковачев.

5 р. отдолу: Тоне е Тоне Иванов Крайчев.

Страница 107

11 р. отгоре: „Дяконът“ е Паисий, наместник на владиката в Ловеч (а не в Орхание!).

17 р. отдолу: Вместо „събрах комитетите“ по-правилно е да се преведе със „събрах комитите“, т. е. членовете на комитета.

8 р. отдолу: Даскал Христо е Христо Ковачев.

6 р. отдолу: Тоне е Тоне Иванов Крайчев; „червените книжа“ са отпечатаният устав (вж. по-долу бел. към р. 6, стр. 110); „манастирът“ е Драгалевският манастир.

3 р. отдолу: Поп Георги е поп Георги Тутмаников.

Страница 108

4 р. отгоре: Ангел Кънчев се самоубил в Русе на 5 март 1872 година, за да не падне в ръцете на турците.

- 7 р. отгоре: „Секретарят“ е Васил Бошаранов.
- 24 р. отгоре: Марин е Марин поп Луканов.
- 28 р. отгоре: Димитър от Извор е Дидьо Пеев, изворският куриер.
- 12 р. отдолу: Касае се за Стоян Костев Пандура, Лечо Николов Ковача и Петър (вероятно Петър Вълев, вж. стр. 131, р. 9 отдолу).

Страница 109

- 2 р. отгоре: „Дяконът“ е Паисий.
- 15 р. отгоре: Под „комитетския“ куриер“ тук се разбира Велчо Шунтов.
- 28 р. отгоре: Касае се за Васил Петров, Гавриил Брънчев и Божил Генчев.
- 12 р. отдолу: Вероятно Паисий е извикал „олеле“, което е преведено на турски с „вай, вай“!

Страница 110

- 6 р. отгоре: „Червените книжа“ са отпечатаният през 1872 година в Букурещ в печатницата на Каравелов с червени корици „Устав на Българския Централен Революционен Комитет“.
- 7 сл. р. отгоре: „Ловчанското нападение“ е нападението в къщата на Денчо Халача.
- 14 р. отдолу: „Попът“ е иеромонах Генадий.
- 13 р. отдолу: Тодор Пешев, син на чорбаджията Пешо Тодоров Желявеца.

Страница 111

- 4 р. отгоре: Село Бухово, сега Новоселска околия.
- 5 р. отгоре: Стоянчо . . . (?) от с. Бухово.
- 8 р. отгоре: Иванчо . . . (?) и Анастас . . . (?) от с. Чурек.
- 12 р. отдолу: Велко е погрешно написано името на Велчо Шунтов.

Страница 112

- 3 р. отгоре: Вълко е Вълко Цолов (вж. показанията му на стр. 41).
- 9 р. отгоре: Тодор Кръстев и Лечо Николов.
- 22 р. отдолу: Кольо е Никола Цвятков от Правец.
- 14 р. отдолу: Цоло е бащата на Вълко Цолов.
- 8 сл. р. отдолу: Димитър Общи греша като казва, че със Сава Младенов били отишли в Осиковица. Щом като те са влезли в къщата на видрареца Иван Ветъров, били са значи във Видраре.
- 2 р. отдолу: Гавриил е Гавриил Брънчев от Орхание.
- 1 р. отдолу: Васил Цвятков Пупешков по него време учителствувал във Видраре, а не в Осиковица.

Страница 113

- 6 р. отгоре: Даскал Иван е Иван Лилев Фурнаджиев.
- 19 р. отгоре: Петко е Петко Милев.
- 23 р. отдолу: „Пашата“ е софийският мюлтесариф Мазхар.
- 20 р. отдолу: Общи е отишъл в хаджи Ивановия хан, тъй като тъкмо Милка, хаджи Ивановата жена, повикала Ненка Павловица, за да го изведе от Тетевен (вж. разпита на Ненка, стр. 63).
- 16 р. отдолу: „Попадията“ е жената на поп даскал Лазар Кефалов, Оттам Общи предприел е бил заведен от Ненка Павловица в Гложене у Васил Йонков.
- 15 р. отдолу: „Хаджи Ивановата жена“ е Милка.
- 5 р. отдолу: Садовец е някогашното Чериково, както стои в турския текст.

Страница 114

- 2 р. отгоре: „Христо Тетевенеца“ е Христо Пиронков, а „помактът“ — Хасо.

Страница 115

- Загл.: Даскал Васил е Васил Братанов Бошаранов, учител в с. Голям Извор.
- 9 р. отгоре: В превода на изречението има грешка. Бошаранов, отговаряйки на първия въпрос: „Кога влезе в комитета?“ („Комитейе не вакът дахил

олдун?"), започва също с думата „комитей“ = „в комитета“, но веднага прекъсва мисълта си и започва да описва как е стигнал до влизане в комитета, за да облекчи, чрез привеждане на редица обстоятелства, положението си. Така че думите „на комитета“ трябва да се извърлят и тогава изречението ще гласи: „Миналата година по това време аз бях ханджия в Орханче.“ И наистина, преди да стане учител в Голям Извор, Бошаранов е работил в бащиния си хан в Орханче.

10 р. отгоре: Васил Гложенеца е Васил Йонков

15 р. отгоре: Даскал Илия е Илия Костов Гюндюзов.

Страница 116

17 р. отгоре: Касае се за къщата на Тоне Иванов Крайчев.

18 р. отгоре: „Софийският даскал“ е Христо Ковачев.

17 р. отдолу: Ханът на дядо Станчо срещу „Дюлюм джамия“.

16 р. отдолу: Ханът на Моца Меджидийка а.

5 р. отдолу: Даскал Иван е Иван Фурнаджиев.

2 р. отдолу: Село Батулия има в Софийско, но тук се касае за с. Батулци, Ботевградско. Написани с арабско писмо, и двете имена си много приличат.

Страница 118

17 р. отгоре: Председател на Изворския комитет е Димитър Крачунов (в тур. текст „Крачу“, а не „Караджов“).

19 р. отгоре: Вместо Съйко в тур. текст стои „Сачко“. След името Съйко в превода е изпуснат текстът: „в Брусен — Кольо, в Батулци — Георги и дядо Кръстьо, в Осиковица — Стъйко.“

20 р. отгоре: Посочените от Д. Общи председатели на Скравенския комитет са чорбаджията Георги Стаменов и поп Васил Иванов.

22 р. отгоре: Вместо подписал „Васил“ в турския текст преписвачът погрешно написал „Димитър“. Изглежда, че той се е подвел от заверката на предшествувания разпит на Димитър Общи (вж. по-горе, стр. 114).

Страница 121

2 р. отгоре: Под „извършеното по-рано следствие“ на Анастас поп Хинов трябва да се разбира или първото му следствие в Тетевен (вж. стр. 73—76), или пък следствието, проведено в София от комисията на Мазхар паша, чиито протоколи ние не притежаваме.

6 р. отгоре: Въпроса „ходили ли си в чужбина“ председателят на съда задава почти на всички подсъдени с цел да установи връзките им със задграничната революционна организация.

10 р. отгоре: В турския текст за „Турно Магурели“ стои старото име „Могилица“; Данаил е Данаил Хр. Попов.

18 сл. р. отгоре: Левски пристигнал в Турно Магурели на 6 декември 1868 година и се свързал с Данаил Хр. Попов, търсейки съдействие за преминаване в България (Ив. Унджиев, пос. съч., стр. 239); Ангел е Ангел Бръшлянов, братовчед на Данаил Хр. Попов, който представлявал комитета в Турно Магурели на събранието в Букурещ 1872 год. (Юрдан Трифонов, История на града Плевен до освободителната война, стр. 311).

22 р. отгоре: Става дума за участието на Левски в четата на Панайот Хитов през 1867 година.

21 р. отдолу: На турски изречението гласи: „Хер тарафта ислям комитеси дахи вардър, онлара даъдаджаъм.“ „Тия мюсюлмански комитети“, за които Левски носел печатани на турски език брошури, представляват истинска загадка. Значи ли това, че той е развивал, или по-право възнамерявал да развие пропагандна революционна дейност и сред простия, потиснат икономически и експлоатиран от аги и бейове турски народ? Ние нямаме никакви данни от тригодишната апостолска дейност на Левски в България за образуване на „мюсюлмански комитети“. Но въпросната среща с Анастас поп Хинов в Турно Магурели е станала в самото начало на тая му дейност и може би Дяконът е възнамерявал да работи и сред турската селска маса, за да я вдигне срещу султанската феодална държавна система. В такъв случай изглежда, че с глагола „вардър“ = има, неправилно е предадена мисълта на Левски — ще има.

19 р. отдолу: Савата е Сава Младенов, родом от Тетевен.

17 р. отдолу: Ангел е Ангел Бръшлянов.

4 р. отдолу: На 18 февруари 1856 година излязъл Хати-хумаюнът (султански декрет), с който на християнските поданици на Османската империя се обещаваха еднакви права, както и на мюсюлманите турци.

Страница 122

6 р. отгоре: Марин поп Луканов и Иван Драсов.

9 р. отгоре: Марин поп Луканов и Иван Драсов били изпратени от ловчанци във Влашко, за да се запознаят по-отблизо с организацията.

11 р. отдолу: Тошко поп Луканов.

Страница 123

5 сл. р. отгоре: Считаме, че по-правилно е въпросът: „Лофчада комите меркези нереси иди“ да се преведе с — „къде заседаваше в Ловеч комитетът?“ А отговорът да гласи: „Веднаж в къщата на Марин Попов, друг път в къщата на Ваньо Терзията (Иван Драсов).“

24 р. отдолу: Ангел е Ангел Кънчев.

Страница 124

13 р. отгоре: Генерал Иван Кишелски, българин, офицер на руска служба.

24 р. отгоре: Даскал Пано е Пано К. Рогозаров.

30 р. отгоре: Даскал Тодор е Тодор Пеев от Етрополе.

Страница 125

2 р. отгоре: „След 12 часа“ означава след 18 ч. вечерта.

13 р. отгоре: По-правилно е да се преведе: „Той е председател на окръжния (т. е. Изворския) комитет.“

20 р. отгоре: „Дошлият от отсреща човек“ е Георги Стефанов-Фердинанд, пратеникът на Букурещкия комитет.

14 р. отдолу: Иван Лилев Фурнаджиев.

3 р. отдолу: Кирияк Цанков.

Страница 126

2 р. отгоре: Иван е Иван Кефалов, син на поп даскал Лазар Кефалов.

1 р. отдолу: Даскал Иван е Иван Лилев Фурнаджиев

Страница 127

1 сл. р. р. отгоре: Васил Петров, председател на комитета в Орхание; даскал Васил Братанов Бошаранов, секретар на Изворския комитет; „Марин кафеджията“ е Марин поп Луканов, председател на Ловчанския комитет; даскал Иван е Иван Лилев Фурнаджиев.

19 р. отдолу: Хаджи Васил е Васил Караиванов.

15 р. отдолу: Село Черноземен (в тур. текст „Кара топрак“), Карловско. Преди следващото изречение: „Ние заверихме“ и т. н., трябва да се постави цифрата 40, заградена в четвъртити скоби, която е номерът на страницата в турския текст и е сложена по-надолу на погрешно място.

10 р. отдолу: Село „Зелково“, както е означено в оригинала, в Пловдивско няма. Но щом като Дяконът е отседнал в къщата на „едного, на име Божил“ (а това е Божил Георгиев от Царацово), явно е, че преписвачът е сгрешил името на село Царацово.

9 р. отдолу: Иван е Иван Атанасов Арабаджията от Царацово.

Страница 128

1 р. отгоре: И тук „Зелково“ е погрешно написано името на Царацово.

19 р. отгоре: Димитър от Извор е Дидьо Пеев.

Страница 129

2 р. отгоре: „Дяконът“ е Паисий.

13 р. отгоре: Атанас Тулов, а не „Толев“.

22 р. отдолу: Вълко Цолов, а не „Колев“.

5 р. отдолу: Вълко е Вълко Цолов, но не от Етрополе, а от Правец.

2 р. отдолу: Никола е Никола Цвятков от Правец; деветте души тетевенци участвували в обира на хазната, освен Стоян Пандура, Лечо Николов и двамата правчани — Вълко Цолов и Никола Цвятков, са: Тодор Кръстев, Павел Лалов, Марин Павлов, Атанас Тулов, Найдено Вълков, Вълко Станчев, Марин Станчев, Цако Генчев и Йото Генков, но последните четирима са всъщност от Черни Вит.

Страница 131

9 р. отдолу: Изан Хекиминът е Иван Ибришимов; даскал Иван е Иван Фурнаджиев.

8 р. отдолу: Не е известно по какъв случай Димитър Милчев от Оряховския комитет присъствува на събранието в Тетевен.

Страница 132

1 р. отгоре: „Майката на Станьо и Станчо“ е Милка.

5 р. отгоре: Анастас е Анастас поп Хинов.

Страница 134

8 р. отдолу: „Тетевенският даскал“ е Иван Лилов Фурнаджиев.

Страница 136

14 р. отдолу: В турския текст вместо Станьо стои погрешно „Станчо“.

11 р. отдолу: Изразът „да търсим оръжие“ би трябвало да се разбира в смисъл да извършат обиск, но по-вероятно е да се допусне, че преписвачът погрешно е разчел и написал думите „силяхларъ арама“ („да търсим оръжието“), вместо „гасъпларъ арама“ — „да търсим нападателите“.

8 р. отдолу: Всъщност от обира на хазната (22 септември) до разкриването му и пристигането на Мазхар паша в Тетевен (23 октомври) изминал цял месец, а не „няколко дни“.

Страница 137

15 р. отгоре: Даскал Васил е Васил Бошаранов, секретар на комитета в Гол. Извор.

18 р. отгоре: Преписвачът погрешно написал „владиката“, вместо „владическия наместник“, т. е. Паисий.

8 сл. р. отдолу: Събрали се от Тетевен 7 души, от Черни Вит — 4 или всичко 11 души, към които, като прибавим 2 души от Правец и Димитър Общи, ще се получи целия брой на четата — 14 души, които извършили обира на хазната.

Страница 140

27 р. отгоре: Найдено Вълков е от колибите Крушов дол, затова той казва: „Закараха ме в Тетевен“.

Страница 142

Док. 68: Както е отбелязано в уводните думи, втората тетрадка с протоколите на специалната комисия на Али Саиб паша липсва. Тя вероятно ще съдържа продължение на разпитите на хората от Тетевенския комитет.

3 р. отдолу: Йосиф е Йосиф поп Петров.

1 р. отдолу: „Фильовото кафене“ е кафенето на Фильо поп Петров.

Страница 143

1 р. отгоре: Даскал Васил е Васил Цвятков Пупешков.

5 р. отгоре: Димитър е Димитър Общи.

17 р. отгоре: Псевдонимите на революционните комитети представляват обикновено турски собствени имена на лица, тъй като те служат за целите на кореспонденцията. Псевдонимът на Видарския комитет е правилно да се произнася „Хасан Касъм“, а не „Касан“ (както е в литературата), тъй като име „Касан“ няма.

29 р. отгоре: Даскал Васил е Васил Цвятков Пупешков.

30 р. отгоре: Даскал Илия е Илия Костов Гюндюзов.

13 р. отдолу: Лукан е Лукан Цочев.

Страница 144

1 р. отгоре: С израза „дошъл е един лов тук“ е неправилно преведено турското изречение „Левски бана: Бир ав орая гидюп берабер басаджагъз“, което всъщност значи: — „Левски ми каза: Има лов! Ще отидем там и заедно ще го нападнем!“ Касае се за нападението в дома на Денчо Халача, ловчански чорбаджия, извършено на 15 август 1872 година.

10 р. отгоре: Името на слугата е Стойчо Гиргинов от с. Леси дрян, Тетевенско.

12 р. отгоре: Според писаното досега в историческата литература по въпроса, Левски бил забил камата си в „сърцето на момчето“ (Д-р П. Стоянов, пос. съч., стр. 23; проф. Ан. Иширков, Убийството на Стойчо Гиргинов от Васил Левски, „Ловеч и Ловчанско“, кн. IV, стр. 121—122; проф. Ст. Петков, Разяснителна бележка по убийството на слугата на Денчо Халача в Ловеч, „Ловеч и Ловчанско“, кн. V, стр. 137—140).

14 р. отдолу: „Хазнатарската“ е неудачен израз („хазинедар“ = „ковчежник“). В турския текст стои „хазине ишинден“ = „по въпроса за хазната“.

Страница 145

17 р. отдолу: Даскал Васил е Васил Цвятков Пупешков.

Страница 146

9 р. отдолу: „Етрополският даскал“ е Тодор Пеев.

3 р. отдолу: „Илирически“, а не „Илерючески“.

Страница 147

7 и 9 р. отгоре: Стоянчо е вероятно погрешно написано името на Станчо поп Николов (вж. стр. 167 и 186).

13 р. отдолу: Даскал Васил е Васил Цвятков Пупешков.

Страница 148

9 р. отгоре: Знаците „п. н. б.“ вероятно заместват думите „пази нас боже“ или по-право — „помогни нам, боже!“

Страница 150

Загл.: Даскал Васил е Васил Цвятков Пупешков.

Страница 152

Загл.: Даскал Илия е Илия Костов Гюндюзов, родом от гр. Сопот (сега Вазовград).

Страница 153

Загл.: Димитър е Димитър Крачунов, мухтар на Голям Извор.

Страница 154

1 р. отгоре: По-правилно изречението трябва да се преведе така: „Миналата година, един месец след като бяхме влезли в постите (коледни пости, б. н.), дойдоха един ден по това време (около 24 декември, б. н.) у дома Герго Стойков и Марин Попов и т. н.“ Димитър Крачунов не отговаря веднага кога е влязъл в комитета, а описва събития, предхождащи този момент, с което се стреми да представи работата, че и той по принуда постъпил в комитета.

Страница 155

15 р. отгоре: На турски „задж-и къбрис“ (в народния говор „съчка-брус“) = витриол (а не „азотна киселина“).

15 сл. р. отдолу: Поп Стефан, поп Димитър (баща на Марин Попов), поп Петър (турската дума „папас“ = поп, погрешно е разчетена като „бабасъ“ и преведена с „неговия баща“), Доко Съйков Маевски, Стоян Съйков Маевски, Димитър (Дидьо или Дико) Пеев Галевски, Лальо Попов („папас-оглу“, а не Пеев).

Дико Беров Пашов, Моньо Симеон Татарчев(?) (има Марин Татарчев, но той е от Лопян, вж. стр. 167 и 181), всички членове на комитета в Гол. Извор.

Страница 156

20 р. отгоре: Думата „мухтар“ е употребена в смисъл на председател, това се вижда от следващите показания.

28 р. отгоре: В турския текст стои погрешно написано Герго Гиков, вместо Стойков.

Страница 157

5 р. отгоре: Димитър Крачунов тук описва първия опит да бъде убит дякон Паисий, извършен от Общи и неговата чета на 15 или 16 юни 1872 год. при с. Извор (Ст. Заимов, Миналото, кн. I, стр. 146—154).

25 сл. р. р. отдолу: Касае се за учредяването от Дякон Левски на първия революционен скръг в началото на септември 1872 със център Голяя Извор, а не гр. Орхание.

9 сл. р. р. отдолу: Това е събранието, което пратеникът от Влашко, Георги Стефанов-Фердинанд, свикал в Тетевен във връзка с писмото на Централния комитет относно разпратата между Левски и Общи.

Страница 158

2 р. отгоре: Писмото е носело подписа на Кирияк Цанков.

Страница 160

6 р. отгоре: Мухтара Димитър е Димитър Крачунов Стамболията.

12 р. отдолу: Йото Илиев, а не „Илев“.

Страница 162

12 р. отгоре: Тетевенският даскал е Иван Фурнаджиев.

20 р. отдолу: Димитър е Д. Общи.

9 р. отдолу: Даскал Илия е Илия Костов Гюндюзов.

5 р. отдолу: Васил е Васил Цветков Пупешков.

Страница 163

12 р. отгоре: „Кафеджията“ е Марин Попов, а „Димитър“ — Д. Крачунов.

8 р. отдолу: „Дяконът“ е Васил Левски.

7 р. отдолу: Васил е Васил Йонков Гложенеца.

3 р. отдолу: Ваньо Терзията е Иван Драсов.

Страница 164

14 р. отгоре: След подписите продължава разпитът на Герго Стойков.

23 р. отгоре: „Даскалът“ е Васил Цветков Пупешков, а „Пеев“ — Дидьо Пеев.

29 р. отгоре: Даскал Илия е Илия Костов Гюндюзов.

16 сл. р. р. отдолу: Искане да каже — след като арестуваните са били откарани от Орхание в София.

2 р. отдолу: Димитър Общи.

Страница 165

5 сл. р. отгоре: Изречението: „(Зная) само, че преди убийството дяконът беше дошъл със Стояна“, не е в ред. Излиза, че дякон Паисий е отишъл в Извор, придружен от Стоян Пандуря, което не е вярно. Същото изречение (на турски: „Анджак Устуан иле гелди иди дякос Ъолмезден еввел“) трябва да се преведе, както следва: „(Зная) само, че той (Димитър Общи) беше дошъл със Стояна преди да умре дяконът“ (вж. показанията на Герго Стойков, стр. 172).

14 р. отгоре: Герго Кабакчиев (вж. стр. 172).

Страница 166

18 р. отгоре: След думата „откраднали“ трябва да се постави запетая, а запетаята след „Гложене“ да се махне.

26 р. отгоре: Село Бяла поляна („Акче алан“), община Перперек, Кърджалийска околия.

Страница 167

12 р. отгоре: Димитър Общи и Васил Йонков.

19 р. отгоре: Пред думата „разноски“ е изпуснат предлогът „за“.

21 р. отдолу: Станчо поп Николов.

20 р. отдолу: В турския текст името „Петьо Бояджиев“ може да се чете и „Пеньо Бояджията“. Името на Кольо Войнов е сгрешено на „Стойнов“.

6 р. отдолу: Димитър е Дидьо Пеев.

Страница 168

6 р. отгоре: Село Тлачене, което днес спада към околия Бяла Слатина.

9 сл. р. р. отгоре: Мито Цвятков Бакалбашиев и Стефанки Христов Савов, членове на Врачанския революционен комитет. На Мито Цвятков Левски възложил да уреди прехвърлянето на комитетските хора и писма през Лом и Оряхово за Румъния (Ив. Унджиев, пос. съч., стр. 597, 609).

Страница 169

20 р. отгоре. За „Турно Магурели“ в тур. текст стои „Могилица“.

Страница 170

14 р. отдолу: Иван Хекимица е Иван Стоянов Ибришимов, а даскал Иван — Иван Фурнаджиев.

2 р. отдолу: Село Караш, Врачанска околия.

Страница 171

3 р. отгоре: Мито е Мито Цвятков.

4 р. отгоре: Кръстьо Д. Новкиришки, председател на Врачанския комитет (Ив. Унджиев, пос. съч., стр. 976).

12 р. отгоре: Под „новия манастир“ тук се разбира Черепишкият манастир.

14 р. отгоре: Село Божиница, Ботевградско.

15 сл. р. отгоре: Васил Петров, Митьо Петков и Васил Наков.

18 сл. р. отгоре: „Попът“ трябва да е свещеник Марко Тодоров. Що се

отнася до „едноръкия даскал“ („бир чолак даскал“), то, знае се, че по него време учители в Правец са били Илия Тодоров от Сопот и Захарий поп Кирилов от Пирдоп; последният е бил куц, но не „еднорък“ (П. Ценов, пос. съч., стр. 143, 146).

20 р. отгоре: След „отидохме“ са изпуснати думичките „и ние“. Турският текст на следващото изречение трябва да се чете така: „Акшамъ Исветко иле берабер Прафчая биз де гиттик ве Македония тарафъна фесад ичун йол ачмаа гиден (преписвачът погрешно написал „гиттик“) даскал Тодор гелмишми дею Етропола хабер гьондермишлер. Гелди дею хабер гелди.“ На български изречението трябва да се преведе както следва: „Вечерта отидохме и ние със Цвятко заедно в Правец. Бяха запитали в Етрополе дали се е завърнал даскал Тодор, заминал за Македония, за да отваря пътя за бунт. Дойде известие, че не се е завърнал.“ Това място от показанията на Дидьо Пеев е много важно, защото то разрешава спора по въпроса за обиколката на Тодор Пеев из Македония — сам или заедно с Димитър Общи.

Страница 172

15 р. отгоре: С думите „в лозята“ е преведен турският израз „баалар ичинде“, което би могло да значи и „в градините“.

Страница 173

2 р. отгоре: „Димитър“ е Димитър Крачунов, мухтар на с. Гол. Извор. Загл.: Пегото съдебно следствие обхваща разпитите на отделни революционни дейци от Софийския комитет и от селата в Софийско.

21 р. отдолу: Поп Георги Тутмаников.

16 р. отдолу: Димитър Общи и Васил Бошаранов.

13 р. отдолу: „Синът на Изворския поп“ трябва да е Марин Попов.

2 р. отдолу: Село „Батовци“ (тур. „Батофча“) в Тетевенско ням. Очевидно и тук преписвачът е сгрешил името на с. Батулци.

Страница 175

11 сл. р. отдолу: На мястото на многоточието в тур. текст стои думата „вино“, а цялото изречение гласи: „Биз Дяко Левски иле шараб (?) сатмадък“ = „ние с дякон Левски не продавахме вино“ (?). Предполагаме, че преписвачът е направил някоя грешка, която причинява безсмислието в това изречение.

Страница 176

6 р. отдолу: Тоне Иванов Крайчев.

4 р. отдолу: Даскал Васил е Васил Бошаранов.

Страница 177

15 р. отгоре: Стоян Младенов Мечката.

22 р. отдолу: Тошко е Тошко Стойнов.

Страница 178

5 р. отдолу: „Мюлтезими“ = закупчици на данъците, които са ограбвали населението, като фалшифицирали данните за приходите на селяните, за да вземат от тях по-голям юшюр (десятьк). Подобно изказване за злоупотребленията на „юшюрджиите“ прави и Левски в последния си разпит на 9 януари 1873 г. Той казва „Десетте коли сено, чрез услугите на мухтарите, юшюрджиите записват за 15 коли“ и пр. (вж. стр. 205, р. 8 сл.).

1 р. отдолу: „Те ни казаха“, т. е. Д. Общи и Васил Бошаранов.

Страница 179

2 р. отгоре: Стоян Младенов.

3 р. отгоре: Даскал Христо е Христо Ковачев.

20 р. отгоре: Димитър Петров Нождаров, родом от гр. Неврокоп, но преселил се в София. Бил е касиер на революционния комитет в София.

19 р. отдолу: Касае се за поп Стоян поп Пенков, Стоян Младенов, Тошко Стойнов и Велчо Стойнов.

Загл.: Христо Петров Ковачев, учител в София, секретар на комитета (за него вж. Л. Дойчев, пос. съч., стр. 392 и 432).

Страница 180

11 р. отгоре: „Попът“ е поп Стоян поп Пенков.

15 р. отдолу: „Кърджалъ“ е псевдоним на Левски (вж. стр. 188, р. 15 отгоре).

Страница 181

1 р. отгоре: Поставеното в кавички изречение трябва да отиде към следващото на нов ред изречение след думата „казва“, и то като пряката реч бъде превърната в непряка.

Страница 185

11 р. отгоре: „Мариновият брат“ е Тошко поп Луканов, деен член на Ловчанския комитет.

17 р. отгоре: В тур. текст стои погрешно „Вутьо Нинов“ вместо Ветъв.

18 р. отгоре: Говори се за нападението в къщата на Денчо Халача.

19 р. отгоре: „Комитетски хан“, т. е. ханът на Ариф ефенди, който най-напред се държи от Мар. п. Луканов, по-после от Коста Ненков, но той задлъжнява и през 1874 гсд. комитетът вкарва там Тодор Кирков, на когото дела плащал комитетът (вж. Комитетски местопребивалища и скривалища в Ловеч, Ловеч и Ловчанско, кн. IV, стр. 85).

20 сл. р. р. отгоре: „Левски и Вутьо се скриха из лозята в една малка пещера на баира на хаджи Тома Кайряка“ — пише д-р П. Стоянов (пос. съч., стр. 23).

26 р. отгоре: Димитър Общи пред съда заявил, че не е грамотен (вж. стр. 211) и навсякъде под показанията си отпечатвал пръста си. Тук преписвачът

погрешно е отбелязал „подписал“, като се е подвел от подписите на следващите лица.

Страница 186

Загл.: По-правилно би било заглавието на тетрадата с протоколи за разпитите на Левски да се преведе така: „Съдебно следствени разпити на председателя на бунтовническия комитет Дякон Васил Левски и на двамата души негови другари пред специалната комисия.“ Левски е бил изкарван пред съда не веднаж, а шест пъти.

Заглавието се намира на лицевата страна на външната корица на тетрадата. Датата 25 зилкаде 1289 (13 януари 1373) година е денят на преписването ѝ. Двамата другари на Левски са Христо Цонев Латинеца и Никола Цвятков от Ловеч, арестувани заедно с него в Какринското ханче и откарани в София.

4 сл. р. отдолу: Васил Левски е роден на 6 юли 1837 година, следователно по време на процеса е бил на 36 години. За грешка у преписвача не може да става дума, тъй като възрастта е отбелязана не със цифри, а с думи. Но че Левски е скрил точната си възраст не трябва да ни очудва, понеже той изобщо няма за цел да казва истината пред турския съд.

Страница 187

2 р. отгоре: Вероятно тук Левски има предвид напускането на учител-стауването си и отиването в Румъния през 1866 или 1867 година. Разбира се, той не може да отрече фактите, че е бил зад граница — в Румъния и Сърбия, но той и не мисли да дава пред съда точни сведения за своята революционна дейност.

26 сл. р. р. отгоре: Заставен да разкрие пред съда хода на своята революционна дейност, Левски, както по-горе вече отбелязахме, ни най-малко не възнамерява да прави самопризнания. Предан докрай на своето дело, без да бъде повлиян от грозящата го смъртна опасност, макар и принуден да признае основните факти от тая дейност, той я описва в такива краски и така стъкмена, че с нищо да не увреди на положението на своите сподвижници, попаднали в ноктите на тиранина. Поради това не можем да търсим правдивост в показанията му относно неговите пътувания из България, относно устройването на комитети, срещи с комитетски хора и пр.

8 р. отдолу: Димитър Ценович. Името „Ценович“ тук погрешно е написано „Ченко“ (Ценко), а на другите места в протоколите го срещаме във формата „Чено“ (Цено).

Страница 188

2 р. отгоре Хотел „Габровени“.

17 р. отдолу: Димитър е Димитър Общи.

13 р. отдолу: С думите „не върши добра работа“, казани в присъствието на Общи, очевидно Левски използва случая да даде на последния да почувствува отговорността си за гибелните последици от своеволието и неподчинението на организационната дисциплина, които той прояви с извършването обира на хазната.

Страница 189

14 р. отгоре: Касае се за учителстването на Левски в „Баба-дааските“ села Йеникьой и Конгас. През февруари или март 1867 год. той минал във Влашко. За участието си в четата на Панайот Хитов, която тъкмо по това време минала в България, Левски тук не споменава нищо.

Страница 190

6 р. отгоре: Тук името на Димитър Ценович е написано правилно.

14 сл. р. р. отгоре: В началото на май 1869 година Левски предприема втората си обиколка в България, но той е минал не от Гюргево в Свищов, а от Турно Магурели в Никопол.

25 р. отгоре: Костов (не Косто!). В тур. текст стои погрешно „Коско“.

19 р. отдолу: Името Тодор е написано неправилно във форма, която се чете „Фердо“.

3 сл. р. отгоре: Пред съда Левски по понятни причини разпраща, че проектоустава на организацията е получил от Букурещ и го разпратил на комитетите, когато всъщност той е негово дело.

8 р. отгоре: Окончателното приемане на проектоустава става на общото събрание в дома на Каравелов на заседанията му от 29 април до 4 май 1872 година.

21 сл. р. р. отдолу: Левски действително е получил, на 21 ноември 1872), и то не едно, а две писма от Централния комитет в Букурещ, от Каравелов. Куриерът, носещ писмата, го намерил в Сливен, а не в Пловдив. С едното писмо Каравелов подканял Левски да освободи по насилствен начин арестуваните в София лица, а с другото настоявал да се обяви революция: „Обстоятелствата извикват без друго кураж от наша страна и подигане на революцията. Причините, които и ти можеш да познаваш, не щеме да ти разказваме, а обаждаме ти само, че трябва да вървиш на бой, без да губиш минута. На всички тядваши юнаци се писа и щат да заминат отсреща. Надяваме се за помощ и от Сърбия и Черна гора.“

12 сл. р. отдолу: В действителност Левски накарал Старозагорския комитет да пише на Каравелова и намислил лично да отиде в Букурещ, за да обясни положението (Ял. Бурмов, пос. съч., стр. (80—81). Показанието му, че бил решил да отиде в Цариград да потърси големи личности като съдиите му и пр., е скроено за пред съда.

Страница 193

18 сл. р. отдолу: Турският текст не е преведен буквално. Там въпросът гласи: „Какфеджисинин исми не дир?“, т. е. „как се казва там (в Сопот) кафе-джията?“ Независимо от това, че Левски говори вече за Свищов, Ловеч и пр., съдиата се връща пак на предишния си въпрос за Сопот. Съответно с това и отговорът гласи: „Исмини билмем“ — „не знам името му“ (а не „имената им“).

5 р. отдолу: След „подбуждаха“ е изпуснато „и управляваха“. Със „самостоятелен пълномощник“ е преведен турският израз „мемур-и мюстакил“ („мемур“ = натоварен с една работа, назначен; „мюстакил“ = независим, самостоятелен, изключителен, единствен).

Страница 194

10 р. отгоре „Тезкере“ = открит лист за пътуване в страната.

2 р. отдолу: Ваньо Терзията е Иван Тодоров Драсов, член на Ловчанския комитет, но по това време намиращ се вече извън границите на Турция.

Страница 195

27 р. отгоре: Иван Атанасов Ярабаджията, живущ в с. Царацово.

3 р. отдолу: В турския текст стои думата „талимат“, която спокойно може да се преведе с „наредба“ вместо „наредби“. Касае се за „Нареда на Работниците за Освобождението на Българския Народ“, т. е. проектоустава на Левски.

Страница 196

Загл.: Даскал Иван е Иван Лилев Фурнаджиев.

Страница 197

24 р. отгоре: Димитър е Димитър Крачунов Стамболията.

Загл.: Даскал Васил е Васил Бошаранов

1 р. отдолу: Погрешно е отпечатано „дом“, вместо „хан“. Бошаранов, преди да стане учител в Тетевен, е държал хан в Орхание.

Страница 198

2 р. отгоре: Касае се за Васил Цвятков Пупешков, поп Георги Тутмаников и даскал Илия Костов Гюндюзов.

7 р. отгоре: Кафеджията Марин е Марин поп Луканов.

24 р. отгоре: Димитър Общи.

20 р. отдолу: Димитър Николов Пъшков.

19 р. отдолу: За „копринарина“ в тур. текст стои „коза фабрикаджиси“ = съдържател на фабрика за точене на пашкули.

Страница 201

18 р. отгоре: Сава е Сава Младенов.

6 р. отдолу: Ябълките са били извадени от тавана на Марин поп Луканов, за да се освободи място за тайното скривалище на Левски.

Страница 203

7 р. отгоре: Тоя Лукан е вероятно Лукан Цочев.

Страница 205

1 сл. р. р. отгоре: Тия редове от показанията на Левски, както и един пасаж от присъдата му (стр. 259, р 18 сл.), дето те са възпроизведени от съда, са много ценно място от неговите изказвания пред турските съд. органи, защото те ни разкриват по най-ясен начин правилната преценка на Апостола за икономическото положение на българския народ по време на робството и борбата му за освобождение. Буржоазната класа и буржоазната интелигенция са против революционните методи за борба на експлоатираната по най-разбойнически начин селска маса.

14 р. отдолу: Николай Миронович Тошков (Никола Мирчов Тошков) от Калофер.

3 р. отдолу: Христо е Христо Цонев Латинеца.

6 р. отдолу: Никола Цвятков.

Страница 206

Загл.: Христо Ханджията е Христо Цонев Латинеца, съдържателят на Какринското ханче, член на комитета в Ловеч още от основаването му (Д-р П Стоянов, пос. съч., стр. 15).

Страница 207

18 р. отгоре: 10 часа турско време отговаря на 16 ч. след обед.

20 р. отгоре: Вълчо Сяров Каранейков, собственик на Какринското ханче

7 р. отдолу: Никола Цвятков Казанджията.

Страница 208

Загл.: Поп Стефан, член на Изворския комитет.

Страница 209

11 р. отгоре: Вместо „в черквата, в която се намираш“, трябва да се каже — „в която служиш“.

Страница 210

6 р. отгоре: Даскал Иван е Иван Фурнаджиев; Иван Хекимина е доктор Иван Ибришимов.

Загл.: Последният разпит по процеса на Васил Левски и неговите сподвижници завършва на 12 януари (25 зилкаде е 12, а не 13 януари) 1873 година. Телеграмата, с която председателят на съда, Али Саиб паша, съобщава на валията в Русе, че му изпраща препис от протоколите, е от 10 януари, т. е. два дни преди завършване на делото. Естествено преписите ще да са изпратени след 12 януари.

1 р. отдолу: Погрешно отпечатано 11 вместо 10 януари.

Страница 211

1 р. отдолу: Стоян Брънчев, брат на Гавриил Брънчев, чорбаджия, член на окол. управителен съвет в Орхание (вж. Sâname-i Tuna, год. VI, 1290, стр. 75), който не е вземал никакво участие в революционния комитет. Общи е последователен на своята идея да казва много имена, тъй като „в множеството е спасението“.

Страница 212

Загл.: Разпитът на Марин Николов, член на комитета в Орхание, както и следващите разпити, проведени на 28 октомври, са станали отново в Орхание (вж. р. 11 отдолу).

11 р. отдолу: Васил е Васил Петров Бояджията.

Страница 214

19 р. отдолу: В тур. текст стои действително името „Васил“. но Васил е разпитваният. Преписвачът трябва погрешно да е написал „Васил“ вместо „Велчо“, тъй като тъкмо последният е бил натоварен да съобщи на Васила да научи от Марин Николов кога ще потегли хазната (вж. стр. 212, р. 5 отдолу).

Страница 215

6 р. отдолу: Пред „записани“ са изпуснати думите: „освен тия пет души.“

Страница 218

Загл.: Ташо е Ташо Шунтов, брат на Велчо, член на комитета в Орхание.

3 р. отдолу: Христо е Христо Колев, също член на комитета.

Страница 219

14 р. отгоре: Петър е Петър Цаков, баща на Васил Петров.

Страница 220

4 р. отдолу: Коцо от Лъжене е Коцо Панчев. Турското наименование на Лъжене е Ялун таи (днес Трудовец).

Страница 222

18 р. отгоре: Стоян е Стоян Стаменов Цагарски, кожухар, член на комитета.

Страница 225

5 р. отгоре: Вместо Доко Съйков в тур текст стои „Доко Чекю“.

20 р. отгоре: Под „Българския комитет“ се разбира Българският революционен централен комитет в Букурещ, основан в началото на април 1870 година.

27 р. отгоре: В тур. текст псевдонимът на Орхание гласи „Ел Джутов“ („Елез Джутов“), а не Алцеков.

Страница 226

Загл.: Гавриил е Гавриил Генчев Брънчев.

Страница 227

7 р. отгоре: Васил е Васил Петров Болджията.

Страница 228

2 р. отгоре: Вероятно Саиб паша има предвид изданието на турските закони в български превод от Хр. С. Арнаудов, от което първи том излиза през 1871 год., втори том — през 1872, останалите два тома излизат по-късно.

Страница 229

20 р. отгоре: Както тук, така и на 22 р. вместо „дни“ трябва да стои часове. По-горе (на 13 р.) Петко Милев признава, че парите били донесени у него два часа преди пристигането на Мазхар паша в Тетевен. Само с краткото време — часове, а не „дни“, той би могъл да се оправдава, че не е съобщил своевременно на властта.

23 р. отгоре: Под „да не избягат“ се разбира виновниците, нападателите на хазната, които като не бъдат заловени, ще пострада самият той, Петко Милев.

13 сл. р. р. отдолу: На това място документът е повреден и заради това липсващите места от текста са отбелязани с многоточие. Очевидно касае се за дрехите на Общи, които той е оставил у Петко Милев, когато преоблечел напуснал Тетевен.

Страница 230

18 р. отгоре: Дочо Маринов Мръвков; вместо „ханджията Станчо“ погрешно е разчетено „хаджи Станчо“.

7 р. отгоре: Под „тая нощ“ се разбира нощта на 28 срещу 29 октомври. С разпита на Петко Милев завършва следствието в Тетевен, продължено в Орхание. Следователно на 29 октомври сутринта арестуваните ще да са откарани от Орхание за София. Всеки случай, на 30 са били вече в София, тъй като него ден вечерта те са били разпитвани (вж. док. 32, стр. 12, р. 17 отгоре).

4 р. отдолу: В състава на следствената комисия са участвували чорбаджиите: Стоян Генчев Брънчев, член на окол. упр. съвет; Нако Драганчовски, член на окол. упр. съвет; Мино Рабошчийски, член на окол. съд.; „Дочо“ трябва да е грешно написано от преписвача име (вж. Sâlname-i Tupa, год. VI, 1290, стр. 75).

III

Док. 74: До 3 януари 1873 година специалната комисия под председателството на Али Саиб паша е била вече издала присъди на известен брой от арестуваните комитетски дейци. Тия присъди били изложени в 5 заключителни протокола („мазбати“) и представени на великия везир за одобрение. Наред с това Саиб паша нарежда да се изготвят преписи от протоколите, за да бъдат изпратени на валията в Русе. От въпросните 5 протокола ние притежаваме само два, а именно: № 1, присъдата на Димитър Общи, от 14 декември 1872, и № 5, присъдите на орханийци, от 1 януари 1873 година.

В телеграмата си Али Саиб паша обещава да изпрати преписи от още 3 протокола с присъди, които също така са били вече изготвени. Като ще се види по-нататък, той изпълнил обещанието си. С телеграма от 10 януари (стр. 243) той изпраща препис от протокола с присъдите на видрарци, носещ дата 4 януари. По-късно бива изпратен препис от протокол № 7, присъдите на изворци, от 8 януари 1873 год. Третият обещан препис от протокол, който трябва да е носил № 8, тук липсва.

Протоколът с присъдата на Левски, с който специалната комисия приключила процеса, носи № 15 (тук, стр. 256, номерът пропуснат) и дата 14 януари 1873 год. Следователно по целия процес са били изготвени всичко 15 протокола-присъди, от които ние притежаваме и публикуваме тук само 5. В липсващите 10 протокола ще се съдържат присъдите на комитетските хора от Тетевен и тетевенските колиби, от Етрополе, от София и софийските села, Ловеч и др.

14 р. отдолу: При все че турските управници са имали сведения за съествуването на Български централен революционен комитет в чужбина, те не са били наясно с неговата организация и дейност. За тях четите от 1867 година — Филип Тотю и Панайот Хитов, и от 1868 година — Хаджи Димитър и Стефан Караджата, били дело именно на този комитет. Затуй специалната комисия окачествява разкритата революционна организация като „отново“ посеемо семе на бунт от същия комитет.

3 р. отдолу: За „Садовец“ в тур. текст стои името „Чериково“.

2 р. отдолу: Заловен в Садовец, Общи е бил откаран направо в Тетевен.

24 р. отгоре: Препоръчително писмо Общи е получил от войводата Панайот Хитов.

28 р. отгоре: Данаил плевненецът е Данаил Попов, брат на Анастас Поп-Хинов от Плевен.

20 р. отдолу: Всъщност ханджия в Плевен е бил братът на Дочо Мръвков — Ангел Маринов Мръвков. С „пощенска кола“ е преведен изразът „ширкег арабасъ“.

12 р. отгоре: „Той не им (т. е. на Ангел Кънчев и Димитър Общи) давал никакви сведения...“

21 р. отдолу: Чорбаджията Арнаузов е Николчо Арнаузов.

17 р. отдолу: Има колиби Равна, Етрополско.

Док. 76: Телеграмата на Али Саиб паша от 14 декември 1872 и „Докладът“ до султана са преведени от Панчо Дорев. Препечатваме ги тук за пълнота, без да сме ги сверили с оригиналите, тъй като те липсват между Доревите документи, съхранявани в БАН.

Загл.: Докладът до султана ще да е направен от великия везир. Смирната присъда на Димитър общи, произнесена на 14 декември, е била извършена на 15 януари 1873 година в София.

Док. 77: Всички заключителни протоколи на специалната комисия са били представени на великия везир за одобрение.

1 сл. р. р.: Арестуваните и съдени 10 души орханийци са: Гавриил Генчев Брънчев, Васил Петров, Васил Братанов Бошаранов, Марин Николов, Христо Цвятков Гашевски, Димитър (Мито) Петков Бояджията, Стоян Стаменов Цагарски, Петър Цаков (баща на Васил Петров), Божил Генчев и Велчо Йотов Шунтов.

20 р. отгоре: „Панталонджията“ е шивачът Христо Цвятков.

9 р. отдолу: Турското име на Саранци е „Ташкесен“.

6 р. отгоре: Хана на Моца Меджидийката (а не „Меджидика“)!

21 сл. р. отгоре: Срещу преведения израз „според описанието на Васил Наков“ в тур. текст стои: „Васил Наконун тарифийле“. Вероятно в ориг. вместо „тариф“ — „описание“ е стояла друга дума, тъй като Васил Наков не е заловен и следователно не може да опише случката пред съда.

28 р. отгоре: „Даскал Васил“ е Васил Бошаранов. Неговото арестуване в „Шарения хан“ е описано подробно от Заимов (пос. съч., стр. 187—188).

22 сл. р. отгоре: Ето още едно доказателство, че тъкмо Димитър Общи е внушавал на арестуваните да признават всичко, да издават всички, че „в множеството е спасението“.

23 р. отдолу: С „помощна организация“ е преведен турският израз „иане джемиети“.

21 сл. р. р. отгоре: Гавриил Генчев Брънчев и Васил Петров били заточени в Диарбекир, дето последният починал на 5 септември 1873. Брънчев на 25 юни 1876 избягал от Диарбекир, след Освобождението се завърнал в България и заемал разни финансови служби в Орханийско.

Бошаранов, Христо Цвятков, Марин Николов, Димитър Петков, Стоян Стаменов и Петър Цаков били заточени в Диарбекир, а Божил Генчев и Велчо Шунтов — в мините при Аргана. Всички са доживели Освобождението на България.

Док. 79: Заглавието е поставено от преводача. Съдени са 10 души видрарци поп Георги Диков Тутмаников, Илия Костов Гюндюзов, Фильо и Йосиф поп Петрови, Вутьо Пелов, Васил Цвятков Пупешков, Иван Ветъов и Вутьо Ветъов, Тома Нинов и Вутьо Нинов. Последните двама били оправдани.

11 р. отдолу: „Душко“ е погрешно написано името на Тошко поп Луканов.

6 р. отдолу: Арслан Дервишоглу е псевдоним на Левски.

Страница 246

21 р. отгоре: От израза „подобно на основаните в Тетевен и Орхание комитети“ може да се види, че заключителният протокол с присъдите на тетевенци ще да е един от липсващите три протокола между № 1 и № 5.

Страница 247

13 сл. р. р. отдолу: Осъдените 8 души изворци са: Димитър Крачунов Стамболията, Дико Беров Пашов, Вутьо Нинов Дановски, Доко Съйков Маевски, Герго Стойков Симеонов, Дико Тодоров Диков, Марин Попов Димитров и Димитър (Дидьо) Пеев Галевски.

Страница 249

1 р. отдолу: Димитър Крачунов е бил кмет („мухтар“) на Извор, като такъв той арестувал Доко Съйков и Вутьо Нинов.

Страница 250

21 р. отдолу: Името Семко Гелев в турския текст е написано „Ченко Гельо“.

20 р. отдолу: Даскал Иван е Иван Фурнаджиев.

Страница 251

26 р. отгоре: Името на „тайния куриер“ от Голям Извор в турския текст е написано веднаж Димитър Пеев, друг път — Дидьо Пеев.

Страница 252

17 р. отгоре: Никола (Николчо) Сирков Халача, в чиято къща в Ловеч е живял Левски.

Страница 255

28 сл. р. р. отгоре: Герго Стойков, Марин Попов и Димитър Крачунов били заточени в Ангора; Дико Тодоров, Дико Беров и Дидьо Пеев — в Диарбекир; Доко Съйков и Вутьо Нинов — в мините на Аргана. Дико Тодоров починал в Диарбекир на 14 октомври 1874 год., а Дико Беров — пак там на 14 март 1875 (Ст. Заимов, „Миналото“, кн. II, стр. 268—271).

Загл.: Телеграмата е преведена от Панчо Дорев, препечатваме я от „Документи за българската история“, т. IV, 1942, стр. 26.

Страница 256

Док. 82: Документът е публикуван от Панчо Дорев (ДБИ, т. IV, стр. 26) и от Васил Шанов (в. „Зора“, бр. 5893 от 9. II. 1939). Препечатваме с малки изменения превода на В. Шанов.

Док. 83: Протоколът с присъдата на Васил Левски носи пореден номер 15 (вж. факсимилето на стр. 404).

Страница 259

9 р. отгоре: Нападението в дома на Денчо Халача в Ловеч е извършено от двама души — Левски и Вутьо Ветъов, а не от „трима“, както е казано в турския текст.

Страница 261

9 сл. р. р. отдолу: Левски е осъден на смърт по чл. чл. 55, 56 и 66 от глава първа, отдел II („За злодеяния и престъпления против вътрешната безопасност на Османската държава“) и по ал. 2 на чл. 174 от глава втора, Отдел I („За човекоубийство, нараняване, побой и заплашване“) на турския наказателен закон от 1858 година (вж. Христо С. Арnaudов, Пълно събрание на държавните закони, уставни наставления и високи заповеди на Османската империя, т. IV, София 1886, стр. 62—150). Присъдата била изпълнена на 6 февруари 1873 година, когато апостолът увиснал на бесилката в жертва за свободата на своя народ.

ПОКАЗАЛЕЦ НА ИМЕНАТА

- Абдул Меджид, султан (1839—1861) 418
 Авксентий х., калугер в Кремиковския манастир 38
 Авраталан вж. Копривщица
 Азизие, параход 15
 Акче алан вж. Бяла поляна
 Акче клиса (Бяла черква) вж. Вазовград
 Али от с. Торос 9
 Али Неджиб, наиб (окол. съдия) в Орхание 32, 43
 Али Саиб паша, предс. на съда по съденето на Левски 16—17, 93, 98, 114, 118, 120, 130, 134, 137—142, 145—153, 158—159, 162, 165—166, 169, 172, 174, 176—178, 181—185, 210, 236, 243, 247, 255—256, 413, 430, 437—440
 Алтун гаш вж. Дъжане
 Алцеков вж. Елез Джутов
 Анастас от Плевен вж. Хинов, Анастас п.
 Анастас от с. Чурек 427
 Ангел вж. Кънчев, Ангел
 Ангел, братовчед на Анастас п. Хинов, вж. Бръшлянов, Ангел
 Ангора 441
 Арабаджията, Божил вж. Божил Арабаджията
 Арабаджията, Иван вж. Атанасов Арабаджията, Иван
 Арабаконашки проход 4, 6—8, 23, 415
 Аргана 440, 441
 Ариф ефенди от Ловеч 434
 Аркади, гръцки кораб 425
 Арnaudов, Николчо 95, 97, 114, 137, 144, 161, 255, 415, 424, 439
 Арnaudов, Христо С. 438, 441
 Арслан Дервишоглу Мехмед Кърджалъ, псевд. вж. Левски, Васил
 Атанас вж. Гложенеца, Атанас
 Атанас, търговец от Орхание 213
 Атанасов Арабаджията, Иван 102, 127, 195, 425, 429, 436
 Атина 99
 Ахмед, каймакам (окол. управител) в Орхание 212
 Ахмед, ага бекчия (пазач) в Гол. Извор 157, 249
 Ахмед ага, юзбашия (полиц. началник) 46
 Бакалбашиев, Мито вж. Цвятков, Мито
 Баня 89
 Баовеца, Лало 36—37, 417
 Батак 415
 Батовци 173, 434
 Батулия вж. Батулци
 Батулци 116, 428, 434
 Беброво 104
 Белград 100, 121
 Белия камък 129
 Берковица 3, 7, 9—10, 16, 110
 Беров, Дико вж. Пашов, Дико
 Беров
 Благоевград 4, 7, 411
 Боженица, село в Ботевградско 117, 171, 253, 433
 Божил Арабаджията 127, 170, 194
 Божил, земедел. вж. Генчев, Божил
 Божилов, Божков вж. Генчев, Божил
 Божков, Божко вж. Генчев, Божил
 Бона, жена на Лечо Николов Ковача от Тетевен 51
 Боньо от Орхание 30, 417
 Ботев, Лальо вж. Попов, Лальо

- Ботевград 3—6, 8—15, 19, 21, 23,
 29, 31—32, 35, 38, 43—52, 54,
 60—61, 67—68, 80—81, 86, 94,
 96—98, 105—109, 111, 115—117,
 119, 124, 129, 136, 140—141, 154,
 157, 159—160, 164, 169, 171—
 173, 197, 199—201, 212—214,
 220, 222—223, 241—242, 246,
 249, 251—253, 411, 412, 413, 414,
 415, 417—420, 422, 424, 426—
 429, 432, 436—439, 441
 Бошаранов, Васил 97, 112, 115,
 118, 119, 127, 137, 143, 147—
 151, 162, 164—165, 173, 176—
 179, 197, 198, 241, 243—247, 251,
 425—430, 433—334, 436, 440
 Бояджиев, Петьо 167, 433
 Бояджията, Васил вж. Петров,
 Васил
 Бояджията, Пано 171, 175
 Бояджията, Пеньо вж. Бояджиев,
 Петьо
 Браила 99—100, 123, 205, 425
 Братан от Тетевен 58
 Братанов, Марин 46, 69, 71, 119,
 135
 Брезова махала вж. Брезово
 Брезово 46, 129
 Брусен 16, 116—117, 167, 171,
 174, 252, 414
 Бръмбара вж. Кръстев Бръмбара,
 Тодор
 Брънко вж. Пиронков, Христо
 Брънчев, Гавриил Генчев 94—98,
 109, 112, 116—117, 212, 216—
 221, 241—243, 419, 424—425,
 427, 437—438, 440
 Брънчев, Стоян 97, 109, 211—212,
 437, 439
 Бръшлянов, Ангел 121, 428
 Буджак колу 106
 Букурещ 99, 102—103, 108, 149,
 151, 187—192, 195, 198, 200, 204,
 256—258, 427—428, 436, 438
 Бурмов, Ал. 425—426, 436
 Бухово 111, 427
 Буховски манастир 111
 България 17, 131, 138, 140, 145,
 162, 166, 169, 176, 187, 198, 205,
 256, 257, 259, 428, 435, 440
 Българска академия на нау-
 ките 440
 Бяла поляна 166, 433
 Бяла черква (Сопот) вж. Вазов-
 град
 Вазовград 8, 78, 88—101, 104,
 134, 152, 179, 193, 422—423, 431,
 433, 436
 Ваньо Терзията вж. Драсов, Иван
 Варна вж. Сталин
 Васил, вж. Петров Бояджията,
 Васил
 Васил Бояджията вж. Петров
 Бояджията, Васил
 Васил, зет на чорбаджи Патьо
 от Видраре 13, 426
 Васил, слуга на Цвятко Вълчев
 ханджията от Правец 111
 Васил Тетевенеца вж. Петров
 Бояджията, Васил
 Васил, учител в Оряхово 16
 Василиовия хан в Троян 170, 214
 Ватьо Ненов вж. Нинов, Вутьо
 Вела, жена на Велчо Шунтов 34
 Вела, сестра на чорбаджи Патьо
 426
 Велев, Петър 128
 Величков, Стоил 179
 Велко вж. Шунтов, Велчо
 Велко Бояджията от Плевен 121
 Велчо Касапина вж. Шунтов,
 Велчо Йотов
 Велчо от Желява вж. Стойнов,
 Велчо
 Ветъов, Вутьо 14—15, 92, 110,
 142, 144—146, 148—149, 185,
 202—204, 244—247, 259, 261,
 424, 434, 440—441
 Ветъов, Иван 112, 145—146, 244,
 247, 427, 440
 Видин 11, 15
 Видраре 13, 15—16, 92, 105—108,
 116—118, 142, 145—146, 148—
 152, 164, 167—168, 170—173,
 197, 202—203, 243—246, 252,
 261, 414, 426—427
 Висок 19—20, 22, 30
 Високата порта (турското прави-
 телство) 424
 Влашко вж. Румъния
 Войников, Добри 100, 425

- Войнов, Кольо 16, 167, 174—176, 414, 428, 433
 Врабевски, хаджи Станьо х. Станчев 14, 18, 46—47, 52—53, 55, 58, 69—73, 76—80, 82, 84—86, 104, 110—111, 113, 118—120, 125, 127—129, 131—132, 134—137, 139, 141, 158, 196, 209, 211, 258, 414—415, 422—423
 Враждебна 115—116
 Враня 4, 7
 Враца 3, 7, 8, 11, 110, 170, 252—253
 Вульо вж. Ветъов, Вульо
 Вълев, Петър 47, 131, 420, 427
 Вълко вж. Цолов, Вълко
 Вълко, баща на Найдено Вълков 86
 Вълко, слуга на Цвятко Вълчев 37
 Вълков, Найдено 49, 86—87, 130, 140, 430
 Вълков, Сава 36
 Вълков вж. Лалов, Павел
 Вълчев, Цвятко 33, 35, 37—39, 43, 46, 50, 61, 67—68, 95—98, 105—109, 111, 112, 118, 129, 157, 171, 214, 417, 420, 425, 433
 Вълчо, баща на Цвятко Вълчев от Правец 35
 Вълчо, вуйчо на Христо Цонев Латинца 207
 Габровени, кафене в Букурещ 188—189, 435
 Габрово 91, 104
 Гаваза, хан в Пловдив 127
 Гавриил, ханджия вж. Брънчев, Гавриил Генчев
 Гаврииловия хан в Орхание 96, 109, 118, 171, 173, 217—218, 241
 Галац 189
 Ганесковите синове 99
 Гарибалди, Джузепе 88—99, 425
 Гашевски, Христо Цвятков 13, 243, 414, 425, 440
 Гелев, Семко 115, 162, 167, 250—251, 441
 Генаний, иеромонах, игумен на Драгалевския манастир 14, 105, 179, 426—427
 Генков, Георги 27, 38—40, 417—418
 Генков, Йото 46, 49, 61—62, 64, 66, 68, 129, 133—134, 141—142, 417—419, 430
 Генчев, Божил Георгиев 19, 22—30, 38, 41, 94, 96—98, 102, 104, 109, 111—112, 129, 241, 243, 258, 413, 415, 416—418, 420, 425—427, 429, 440
 Генчев Божко вж. Генчев, Божил Георгиев
 Генчев, Гавриил вж. Брънчев, Гавриил Генчев
 Генчев, Цако 49, 59—62, 64, 66, 68, 133—134, 138, 419, 430
 Генчев, Цвятко 19, 25
 Генчо, баща на Божил и Цвятко от Орхание 19, 24
 Генчо, баща на Гавриил Брънчев 216
 Генчо, баща на Цако Генчев 60
 Георги от Батулци 428
 Георги от Скравена 118
 Георгиев, Божил вж. Генчев Божил Георгиев
 Герго вж. Стойков, Георги
 Герго, слуга на Васил Петров Бояджията 34
 Герговия хан в Гол. Извор 105
 Гешовата къща в с. Негушево 116
 Гиргинов, Стойчо 431
 Гложански, Атанас вж. Гложенеца, Атанас
 Гложене 46, 62—63, 105, 113, 127, 166—167, 171, 245, 251, 421—422, 427, 432
 Гложенеца, Атанас (Анастас) 46—47, 50, 168, 419
 Гложенеца, Васил вж. Йонков, Васил
 Гложенски манастир 171, 253
 Голям Извор 12, 16, 46—47, 50, 74, 105, 107—108, 110, 114—117, 125—128, 137, 143, 147—153, 156, 158—160, 162—163, 165—169, 172, 175, 194, 208—209, 211, 224, 244—248, 250, 252—253, 413, 415, 427—429, 431—433, 441
 Горняк, м., Етрополско 40
 Горуново вж. Гуруново

Градешница 18
 Гурунџово, к., Тетевенско 53, 420
 Гълъбов, Гълъб Д. 411, 413
 Гърция 88, 187
 Гюмюш-Гердан, Михалаки 426
 Гюмюш-гердан, хан в Пазар-
 джик 90—91, 104, 108
 Гюндюзов, Илия Костов 13, 115,
 143, 152—153, 162, 164—166,
 271—172, 198, 244, 246—247,
 250, 253, 414, 428, 430—432,
 436, 440
 Гюргево 99, 190, 435
 Дако (Тако) Гложенеца вж. Гло-
 женеца, Атанас
 Дако от махлата Лесковица 37
 Даков, Недко 14
 Данаил вж. Попов, Данаил Хр.
 Дановски, Вутьо Нинов вж. Ни-
 нов Дановски, Вутьо
 Даскал Васил вж. Бошаранов,
 Васил
 Даскал Иван вж. Фурнаджиев,
 Иван Лилев
 Денчо Халача 119, 424, 427, 431,
 434, 441
 Дервиш Мустафа 98, 114, 118,
 120, 126, 130, 137—142, 145—
 153, 158—159, 162, 165—166,
 169, 172, 174, 176—178, 181—
 185, 236, 243, 247
 Дервишоглу Мехмед Кърджа-
 лъ, псевд. вж. Левски, Васил
 Джумая вж. Благоевград
 Джурово 116—117, 414
 Диарбекир 440—441
 Дико вж. Беров, Дико
 Диков, Дико Тодоров 12, 152, 155,
 258—159, 162, 247, 249—250,
 254—255, 413, 441
 Диков, поп Стефан 208—209,
 248—249, 255, 431, 437
 Дилов, Петко 15—16
 Димитър от Извор вж. Пеев,
 Дидьо
 Димитър от Сърбия вж. Общи,
 Димитър
 Димитър Ножаря вж. Ножаров,
 Димитър
 Димитър Стамболията вж. Кра-
 чунов, Димитър

Димотика 5
 Дичов, поп Никола 426
 Дишо, кръчмар в Орхание 29
 Добревци 414
 Дойчев, Любомир 434
 Доко вж. Съйков, Доко
 Доктор Ибришима вж. Ибриши-
 мов, Иван
 Доктор Иван вж. Ибришимов, Иван
 Дончев, Вълко вж. Станчев, Вълко
 Дорев, Панчо 440—441
 Дочо вж. Мръвков, Дочо
 Дочо от Орхание 215
 Дочо, член на следств. комисия в
 Орхание 231, 439
 Драгалевски манастир 105—106
 110, 179, 426
 Драгалевският поп вж. Генадий,
 иеромонах
 Драганчовски, Васил Наков 13,
 97, 109, 118, 171, 212, 241—243,
 414, 439—440
 Драсов, Иван Тодоров 17, 88—89,
 102, 122—124, 163, 169, 194,
 197—198, 200—202, 258, 423,
 425, 429, 432, 436
 Дупница вж. Станке Димитров
 Дюлюм Джамия в Ловеч 428
 Дяково 88, 99, 123, 129, 253
 Ел. Джутов вж. Елез Джутов
 Елез Джутов, псевд. вж. коми-
 тети: Орхание
 Елена 91
 Елешница 179
 Еносиос, гръцки кораб 425
 Етрополе 5, 9, 14, 42, 46, 73—
 75, 95, 97, 105, 107, 110—112,
 114—117, 137, 144, 146, 153, 156,
 158, 161, 171, 186, 241, 414—415,
 422, 429, 433, 439
 Етрополски дол 142
 Етрополско нападение 241—
 242, 249
 Ечимешка вж. Ичемен
 Жеко 205
 Желин вж. Зелин
 Желява 106—107, 110, 116, 176
 178, 180, 182
 Желявски, Пешо Тодоров 95, 98,
 110, 114, 118, 120, 126, 130, 134,

137—142, 145, 146—153, 158—159, 162, 165—166, 169, 172, 174, 176—178, 181—185, 236, 243, 247

Займов, Стоян 411—417, 420—421, 424—425, 432, 440—441

Зелин 19, 21—22, 416

Зелинска река вж. Зелин

Зелково вж. Царацово

Златица 5, 6

Златишки балкан 6

Ибрахим от Орхание 32

Ибрахим от с. Торос 9

Ибришимов, Иван Стоянов Хекимина (Доктора) 18, 85, 131, 135—136, 170, 210, 414—415, 430, 433, 437

Иван Арабаджията вж. Атанасов Арабаджията, Иван

Иван Бояджията, съдържател на хан в Гложене 105

Иван, брат на Петко Милев 61

Иван (Кунчев), бащата на В. Левски 256

Иван, тайно име 59

Ивана, балдъза на Цвятко Генчев от Орхание 24

Иванов, поп Васил 118, 428

Иванов, Станчо х. 47, 51, 57—58, 67—69, 71—72, 76—80, 83, 85, 113, 116, 119—120, 129, 131—132, 135, 137, 141, 196—197, 210, 419—422, 426, 430, 438

Иванов, Станьо х. 47, 51, 57—59, 67, 69, 71—73, 75—80, 83, 85, 113, 119—120, 125, 131—132, 135, 141, 197, 210, 420—422, 426, 430

Иванова махала 73

Ивановия хан, един от Чипилските ханове 36

Иванчо, баджанак на хаджи Станьо 59, 131

Иванчо от Видраре, наемател на Патъовия хан 147

Иванчо от с. Чурек 427

Идра, гръцки кораб 425

Йемен 411

Йеникьой 435

Извор вж. Голям Извор

Ики капу, хан в Пловдив 190, 193

Илерючески вж. Тутмаников, поп Георги

Илиев, Йото 156, 160, 166, 172—173, 249—251, 254—255, 432

Илирически вж. Тутмаников, поп Георги

Илия, син на Петко Милев 52, 54—55, 60, 64

Имброс, о. 425

Йонков Гложенеца, Васил 105, 108, 113, 115, 117, 123, 127, 131, 142, 146—147, 149, 163—164, 167, 169—172, 204, 238, 245, 250—253, 259, 421, 426—428, 432—433

Йонковица 63, 421

Йончев, Марко 11, 46—47, 58, 69, 71, 75, 119—120, 125, 127, 131, 135, 170, 196—197, 210, 258, 413, 422

Йончо вж. Иванчо, баджанак на хаджи Станьо

Йосиф вж. Петров, Йосиф п.

Йото вж. Шунтов, Йото

Йото, слуга на Гаврииловия съдружник Христо 220, 221

Йото, чичо на поп Георги Тутмаников 174

Искър вж. Малък Искър

Истанбул вж. Цариград

Италия 73, 88, 99

Ихтиман 4, 6, 8, 10, 426

Ичемен 19, 416

Иширков, проф. Ан., 431

Кабакчиев, Герго 172, 253—254, 432

Кабакчиев, Павел 32, 35, 38, 165, 214

Казанлък 5

Каймакчиев, Мито 96, 98, 114, 118, 120, 126, 130, 134, 137, 139—142, 145—154, 158—159, 162, 165—166, 169, 172, 174, 176, 178, 181—185, 236, 243, 247

Кайряка, Хаджи Тома 434

Какрина 205—208, 256

Какринско ханче 435, 437

Калофер 437

Каменна стръга 19, 21—23, 26, 97, 111

Кара Мустафа 27, 38, 40, 417—418

Кара топрак вж. Черноземен

Каравелов, Л. 427, 436

Карагъзов, Стефан 195, 258

Караджов вж. Крачунов, Димитър
Караиванов, Васил 429
Каранейков, Вълчо Сяров 437
Караш 170, 433
Карлово 79, 88—89, 100—101, 103, 121, 170, 186, 189, 193, 198, 252, 256, 424
Карловските бани 89, 101
Кастели, пристанище на о. Крит 99, 425
Кефалов, Иван 429
Кефалов, п. даскал Лазар 63, 421, 423, 427, 429
Кирилов, Захари п. 433
Кирков, Тодор 434
Кишелски, генерал Иван 429
Клисура 90, 103
Ковача, Лечо вж. Николов Ковача, Лечо
Ковачев, Христо Петров 105—107, 110, 177, 179, 181, 426, 428, 434
Козница 52
Койнаре 414
Кола, дъщеря на Тодор Кръстев 46
Колев вж. Цолов, Вълко
Колев, Христо 438
Кольо, вж. Цвятков, Никола
Кольо от Брусен вж. Войнов, Кольо
комитети: Белград 100; Браила 100; Видраре 143, 148, 204—205, 252, 258, 430; Враца 433; Габрово 104; Етрополе 114; Извор 117, 136, 143, 149, 156—157, 164, 197, 246, 252, 428—429, 437; Карлово 101; Ловеч 90, 100—102, 106, 114, 117, 123, 135—136, 148, 157, 168—169, 181, 184, 198—200, 202, 204, 258—260, 429, 434, 436; Орхание 413, 416, 438; Оряхово 430; Осиковица 164; Плевен 90; Пловдив 258; Правец 114; Свищов 194, 257; Скравена 428; София 433; Стара Загора 436; Тетевен 79, 120, 128, 152, 195—196, 204, 243, 246, 248, 258, 413, 422—423, 430; Централен — Букурещ 120—122, 125, 131, 137, 151, 156—157, 187,

190—192, 195—196, 200, 204, 245, 249, 257—259, 423, 427, 429, 432, 436, 438—439
Конгас 435
Копривщица 90, 103
Копчев, Кънчо 426
Корнова вж. Гурунъво
Коронеос, Панос 99, 425
Костов Пандура, Стоян 20, 22—23, 25—27, 29, 32—33, 35, 37—40, 43—44, 46—50, 52, 54—55, 57, 59—60, 62, 63—65, 67—68, 79, 84, 86—87, 96—98, 108, 111, 113, 120, 126, 130, 132—133, 137, 139—141, 165, 172, 184—185, 211, 213, 251, 253, 416—420, 425, 427, 430, 432
Костов, търговец в Свищов 190, 435
Котел 91
Кочани 11
Крайчев, Дило 19
Крайчев, Тоне Иванов 106, 107, 110, 116, 176—179, 181—183, 426, 428, 434
Крачун, баща на Димитър Крачунов 224
Крачунов, Димитър 74, 108, 125, 128, 152—153, 158, 160—163, 166—167, 172, 209, 224, 246—251, 253—255, 428, 431—433, 441
Кремиковски манастир 38, 418
Крива Паланка 4, 7, 411
Крит, о. 88, 99, 425
Крити, гръцки кораб 425
Критска война вж. Критско въстание
Критско въстание 88, 425
Крушов дол 15, 38—39, 46—47, 49, 67, 86, 87, 129, 430
Крушовдолски колиби вж. Крушов дол
Кръстев Бръмбара, Тодор 20, 27, 38, 40, 43, 45—48, 52, 57—59, 64, 86—87, 96, 112, 129, 137—139, 416—419, 421, 423, 425, 427, 430
Кръстьо, баща на Тодор Кръстев Бръмбара 46
Кръстьо от Багулци 428
Куруново вж. Гурунъво

- Кънчев, Ангел 89—92, 102—104, 108, 117, 123, 185, 198—199, 201, 424, 426, 429, 439
 Кунчо, баща на Пано К. Рогозаров 223
 Кърджалъ, псевд. вж. Левски, Васил
 Кюстендил 4, 7
 Кючук Балкан вж. Малък Балкан
 Лазаров, Иван п. 126
 Лало, баща на Павел Лалов 87
 Лало Пандура вж. Баовеца, Лало
 Лалов, Павел 46—49, 50, 67, 87—88, 140, 419—420, 430
 Лалъо, тахсилдар (събирач на данъци) от Лопян 171
 Лалъов, Петко 156, 249, 255
 Ламбовия хан в София 106, 116
 Латинеца, Христо вж. Цонев Латинеца, Христо
 Левски, Васил 77—78, 135, 142—143, 188, 192, 241—242, 245, 421—426, 428—429, 431—437, 439, 441
 Лесидрян 104, 426, 431
 Лесура вж. Лесидрян
 Лешница 426
 Лечо Ковача вж. Николов Ковача, Лечо
 Лило, баща на Иван Л. Фурнаджиев 77
 Литаково 31, 117
 Ловеч 4—6, 8, 15, 17—18, 76, 81, 85, 88—90, 92, 100, 102—107, 110, 115—118, 123—124, 127—128, 131, 136, 143, 146, 148, 150—151, 153—157, 163—165, 167—171, 175, 183—185, 187, 190, 192—194, 196—199, 201—208, 244—246, 248, 251—253, 255, 257—261, 414, 419, 421, 423—424, 426, 429, 435—437, 439, 441
 Лом 16, 433
 Лопян 16, 108, 116—118, 167, 171, 173, 186, 245, 414, 432
 Лукав, поп 15
 Луканов, Марин п. 17, 89, 100, 102—104, 108, 127, 143, 151, 155, 163—164, 169, 185, 190, 193, 198—199, 201—202, 206, 244, 248, 250—251, 258, 414, 421, 423, 425, 427, 429, 432, 434, 436—437
 Луканов, Тошко 122, 144, 185, 244, 429, 434, 440
 Лукович, черногорец 205
 Лучовия хан в с. Враждебна 105
 Лъжане вж. Трудовец
 Лясковец 91
 Маевски, Доко Съйков 12, 118, 155, 159, 161, 163, 166, 172—173, 249—251, 253—255, 413, 431, 438, 441
 Маевски, Стоян Съйков 434
 Мазхар паша, Ахмед 92, 212, 411—417, 419—420, 422—424, 427—428, 430, 438
 Македония 99, 171, 216—217, 433
 Македонски вж. Общи, Димитър
 Малък Балкан 10, 413
 Малък Искър 41, 50, 52, 420
 Марин кафеджията вж. Луканов, Марин п.
 Маринов, Марко 118
 Маринов, Тихол 14, 16, 69, 71, 135, 209—210, 414
 Марко, баща на Ненка Павлова 63
 Маркова, Ненка вж. Павлова, Ненка
 Махмуд ага, тетевенски мюдюр 13, 18, 70, 80, 85, 136, 414, 422
 Махмуд Мазхари 96
 Меджидийката, Моца, хан в Ловеч 90, 100, 116, 424—425, 428, 440
 Меджидика вж. Меджидийката, Моца
 Мехмед, запитие 154, 248
 Мехмед ага, началник на запасните войници в Орхание 3
 Мехмед ага, юзбашия (полиц. началник) в София 35
 Мехмед Аюоглу Сюлейман 18, 415
 Мехмед Али, мюмеиз (член на окол. съд) в Орхание 43
 Мехмед Салих вж. Салих, Мехмед
 Мечкарите, колиби 44, 419
 Мечкаря вж. Генков, Йото
 Мечката, Стоян вж. Младенов, Мечката, Стоян
 Милев, Петко 45—49, 51—53, 54—55, 60, 62, 64—66, 68—72, 74—79, 82—85, 110—111, 113,

- 119—120, 125, 128—130, 132—139, 141—142, 170, 196, 211, 258, 419, 422, 427, 438—439
- Милев**, Стоян 159—160, 249
- Милена**, река 41, 420
- Милка** вж. Хаджи Иванова Милка
- Милчев**, Димитър 131, 430
- Мино** Стамболията вж. Христов
- Стамболията**, Мино
- Минчев**, Марко 118
- Минчо**, другар на Лечо Ковача 49
- Минчов**, Вельо 174
- Мито** Бояджията вж. Петков
- Бояджията**, Димитър (Мито)
- Митовия хан** в Етрополе 105
- Михайлов**, Генчо 46—47, 49—50, 128
- Михайлов**, Цако 129
- Михайлов**, Цаньо Генчев 47
- Михалев**, Генчо вж. Михайлов, Генчо
- Миятев**, Петър 411, 413
- Младенов**, Сава 112, 121, 123, 201, 204, 259, 421, 427—428, 437
- Младенов Мечката**, Стоян 177—179, 182—183, 434
- Могилища** вж. Турно Магурели
- Молдава** 174
- Мръвков**, Ангел Маринов 56, 425 439
- Мръвков**, Дочо Маринов 11, 46—47, 56, 73, 75, 78—80, 86, 100, 108—109, 113, 122, 124, 125, 214, 253, 413, 420—421, 438—439
- Мръвков**, Пею 46
- Найденев**, Петко 166, 251
- Наков**, Васил вж. Драганчовски
- Васил Након**
- Начо** от Брусен 171
- Неврокоп** 426, 434
- Недялков**, поп Кръстьо Тодоров 15, 17, 124, 198, 414, 425
- Немско** 118
- Ненка** вж. Павлова, Ненка
- Ненков**, Коста 434
- Ненов**, Вутьо вж. Нинов, Вутьо
- Ненов**, Тома вж. Нинов, Тома
- Ненов**, Цено 61, 421
- Никола** Бакърджията, вж. Цвятков
- Бакърджията**, Никола
- Никола**, баща на Д. Общи 88
- Никола**, баща на Лечо Ковача 49
- Никола**, баща на Марин Татарчев 186
- Никола** Бояджията вж. Цвятков, Никола
- Никола** Халача вж. Цвятков
- Халача**, Никола
- Николов** Ковача, Лечо 43, 46—47, 49—50, 53, 55, 57—58, 60, 62, 64—65, 67—68, 79, 88—92, 100—105, 108, 110—213, 115, 118—125, 127—130, 133—134, 137—142, 144, 146—150, 152—154, 156—158, 162—165, 169—171, 175, 181, 183—186, 188, 190—192, 194—204, 206—208, 211, 243—244, 246, 248—260, 418—420, 427, 430
- Николов**, Марин 45, 95, 98, 212—216, 241—242, 419, 425, 437—438, 440
- Николов**, Станчо п. 16, 147, 167, 173—174, 245, 414, 431, 433
- Николчо** Халача вж. Цвятков
- Халача**, Никола
- Никопол** 4, 7, 36, 79, 88, 100, 117, 121—123, 435
- Нинов** Дановски, Вутьо 12, 152, 160—161, 166, 175—176, 244, 246—247, 249—251, 254—255, 413, 440—441
- Нинов**, Тома 16, 152, 244, 246—247, 414, 440
- Нова Загора** 91, 104
- Новачене** 117
- Новкиришии**, Кръстьо Д. 171, 253, 433
- Ножаров**, Димитър (Димитър Ножаря) 105—106, 110, 179, 426, 434
- Обинек** 20—22
- Общи**, Димитър Николов 11—12, 17, 46—51, 54—71, 73, 75—76, 78—88, 92, 94—97, 99, 106—107, 110—111, 115—120, 123—132, 134, 136—138, 140—150, 152, 156—158, 160—165, 167—169, 172—174, 176—185, 188, 196, 198—200, 202, 211—212, 214—218, 241—246, 249, 253, 257—260, 411, 413, 415, 417—425, 427—428, 430, 432—436, 438—440

Одеса 124, 205, 259
Одрин 61, 121
Орхание вж. Ботевград
Орханйиски проход вж. Араба-
кснашки проход
Оряхово 4, 7, 15—16, 79, 119, 131,
170, 414, 433
Осиковица 8, 14, 106—108, 112,
116, 164, 171, 251, 427
Османска държава вж. Турция
Отлук кьой вж. Панагюрище
Охрид 124

Павел, баща на Марин Павлов от
Гурково, Тетевенско 53

Павел, мъж на Ненка Павлова
от Тетевен 63

Павлов, Марин 46, 53—54, 129
419—420, 430

Павлова, Ненка 63—64, 113, 421—
422, 427

Пазарджик 4—7, 90, 104, 128,
170, 252, 426

Паисий, дякон, наместник на Лов-
чанския владика 50, 95, 97, 107—
110, 117—119, 129, 132, 137, 139—
141, 145, 150, 155, 157, 164—166,
168, 172, 174, 199, 241, 252—253,
259—261, 411, 415, 418—419, 424,
426—427, 429—430, 432

Паланка вж. Крива Паланка

Панагюрище 90, 103

Пандура, Лало вж. Баовеца, Лало

Пандура, Стоян вж. Костов Пан-
дура, Стоян

Панелини вж. Панелинион

Панелинион, гръцки параход 99,
425

Панковица вж. Янковица

Пано Бояджията вж. Бояджията,
Пано

Пано Кунчев вж. Рогозаров, Пано
Кунчев

Панова, Мария 83

Панталонджията вж. Цвятков,
Христо

Пантата 417

Панчев, Коцо 220—223, 438

Парижки договор 103

Патев, Н. 414—415

Петров, Павел п. 13, 15, 105—
106, 109, 147, 426

Патъо Чорбаджи вж. Петров,
Павел п.

Пашов, Дико Беров 12, 155, 157,
160, 165—166, 172, 246—247,
250—251, 254, 413, 432, 441

Пеев, Вълъо 69, 71, 167

Пеев, Дидьо (Димитър) 16, 74, 108,
128, 152—153, 155—157, 163—
169, 172, 175—176, 194, 197, 207,
248, 250—255, 258, 427, 429,
431—433, 441

Пеев, Дико вж. Пеев, Дидьо

Пеев, Димитър вж. Пеев, Дидьо
Пеев, Лалъо 11, 15, 119—120, 155,
210, 413—414

Пеев, Тодор 74—75, 105, 114, 118,
124—125, 147, 157, 171, 414, 416,
422, 429, 431, 433

Пейов, Лалъо вж. Пеев, Лалъо

Пелов, Вутъо 145, 148—151, 153,
244—247, 440

Пенков, поп Стоян п. 176—179,
180—183, 434

Пенчович, х. Иванчо х. 17, 93, 96,
98, 114, 118, 120, 126, 130, 134—
135, 137—141, 145—153, 158—
159, 162, 165—166, 169, 172, 174,
176—178, 181—185, 235, 243,
247, 414

Перперек, Кърджалийско 433

Перушица 415

Петко, баща на Боньо Петков от
Литаково 31

Петко, търновец 103

Петков, Боньо 28, 30—31

Петков Бояджията, Димитър
(Мито) 14, 95, 171, 215, 240—241,
243, 414, 425, 433, 440

Петков, Иван 86, 136

Петков, проф. Ст., 424, 431

Петров Бояджията, Васил 25,
27—29, 32—36, 38, 40, 44—45, 61,
71, 86, 95, 97—98, 109, 127, 154,
171, 211—213, 215—218, 242—
243, 416—418, 422, 425, 427, 429,
433, 437—438, 440

Петров, Вълъо 16

Петров, Йосиф п. 13, 15, 106, 118,
145—146, 148, 151, 170, 244—
247, 414, 426, 430, 440

Петров, Фильо п. 13, 106, 142, 145—147, 149, 151, 244—247, 414, 426, 430, 440

Пешев, Тодор 427

Пирдоп 433

Пиронков, Христо 14, 414, 416, 427

Пирот 4, 7

Пичор 15—16

Плевен 4, 7—8, 56, 74—76, 78, 80, 88, 90, 100, 103, 105, 113, 118, 121—124, 174, 196, 198—199, 201, 420, 425, 428, 439

Пловдив 7, 9, 89, 91, 101, 104, 117, 123, 127, 169—171, 179, 187, 190—191, 193—195, 252—253, 257—258, 424, 426, 436

Поп Васил, вж. Иванов, п. Васил

Поп Вельова махла в Тетевен 49

Поп Димитър, баща на Марин

Попов от Голям Извор 155, 431

Поп Кръстьо вж. Недялков, поп Кръстьо Тодоров

Поп Петър от Гол. Извор 155, 431

Поп Стефан вж. Диков, поп Стефан

Попов, Васил 215

Попов, Данаил Хр. 73—74, 100, 121, 200—201, 425, 428, 439

Попов, Лальо 11, 76, 170, 413, 422, 431

Попов, Марин 88, 90, 107, 115, 121—124, 154, 157, 158, 160, 162, 164, 166, 169, 171, 175—176, 184—186, 197, 209, 224, 247, 250—255, 431, 433—441

Попов, Петър 89

Попов, Станчо 118

Правец 25, 35—37, 40, 42—43, 46, 48, 50—52, 54, 61, 67—68, 73—74, 95—97, 105, 109, 111—112, 116, 118, 129—130, 139—140, 142, 171, 214, 217, 253, 416—421, 427, 429—430, 433

Правецки баир 138, 141

Правчански ханове 35, 38, 203

Преведенските кошари 412

Предел 40

Прусия 78—79, 83

Пупешков, Васил 16, 414, 427, 430—432, 436, 440

Пъшков, Димитър Николов 17, 88—89, 102, 104, 124, 183—184, 198, 201, 206, 414, 423, 426, 436

Рабошчийски, Мино 417, 439

Равна 439

Радивой 20, 26, 417

Разбой 412

Риза ефенди вж. Геннадий, иеромонах

Рогозаров, Пано Кунчев 80—82, 124, 421—423, 429

Румъния 12—14, 17, 46, 57—59, 73—76, 78, 83, 86, 88, 99—100, 102, 114, 118—119, 121, 131, 160—161, 166, 169—170, 172, 174, 185, 187—194, 211, 248—251, 256, 260, 414, 416, 421, 423, 432—433, 435

Русе 89, 426, 437, 439

Саадулах, Хафъз 8

Сава паша вж. Саввас, Йоаннис

Саввас, Йоаннис 88—99, 423, 425

Савов, Стефанаки Христов 168, 252, 255, 433

Садовец 113, 422, 427, 439

Саиб паша вж. Али Саиб паша

Салим, Мехмед 96, 98, 114, 118, 120, 126, 130, 134, 137—142, 145—153, 158—159, 162, 165—166, 169, 172, 174, 176—178, 182—185, 236, 243, 247

Салих, Мехмед 43

Самоков 4, 6, 8

Саранци 115—116, 440

Св. Крал вж. Св. Неделя

Св. Неделя, черква в София 246

Свищов 122, 187, 190—191, 193—194, 201, 257, 435—436

Севлиево 8, 91, 104

Симеонов, Георги Стойков 12, 106, 115, 128, 152—158, 163—169, 172, 175—176, 197, 209, 224, 246—255, 413, 426, 431—432, 441

Сира, главен град на о. Сирос 99, 425

Сирков, Никола (Николчо) 252, 441

Сирос, о. 425

Скопие 4

Скравена 117—118

- Сливен 91, 104, 436
 Сопот вж. Вазовград
 Сопот, Ловчанско 426
 София 3—6, 9—12, 15—17, 23, 26, 28—29, 35, 92—93, 102, 104—108, 110—111, 116—117, 123, 141, 176—177, 179, 181, 187, 191, 201, 212, 244, 256—257, 412—413, 415—416, 424, 426, 428, 432, 434—436, 439—441
 Спасов, Васил 127
 Стайко от Осиковица 428
 Сталин (Варна) 17
 Стамболията, Димитър вж. Крачунов, Димитър
 Стамболията, Мино Христов 20
 Стамен, баща на Стоян Стаменов от с. Саранци 115—116, 223
 Стаменов, Георги 428
 Стаменов, Стоян вж. Цагарски, Стоян Стаменов
 Станке Димитров 4, 7, 411
 Станчев, Вълчо 46—50, 52—53, 58, 60, 64—65, 67—68, 128—130, 134, 140—141, 419, 421, 430
 Станчев, Марин 46, 49, 62, 64, 68, 121, 129, 133—134, 140—141, 419, 430
 Станчев, Марин, от Лясковец 121
 Станчев, Тодор 167, 190, 435
 Станчев, хаджи Станьо х. вж. Врабевски, хаджи Станьо х. Станчев
 Станчо, баща на хаджи Станьо 70
 Станчо вж. Иванов, Станчо х.
 Станчовия хан в Ловеч 116, 128, 131, 157, 187, 199, 428
 Станчулеско, Стан 190
 Станьо вж. Иванов, Станьо х.
 Стара Загора 5, 91, 104
 Стара планина 413
 Старо село 37
 Стефан Караджата 439
 Стефан, таен агент 12, 414
 Стефанов—Фердинанд, Георги 74, 76, 79, 124—126, 157, 422—423, 429, 432
 Стойков, Герго вж. Симеонов, Георги Стойков
 Стойков, Дако вж. Симеонов, Георги Стойков
 Стойно, баща на Велчо Стойнов от Желява 182
 Стойнов, Велчо 177, 179, 182—183, 434
 Стойнов, Кольо вж. Войнов, Кольо
 Стойнов, Тошко 177, 179, 182—183, 434
 Стойчев, Д. Д. 415, 421—422, 426
 Столник 116
 Стоян Кожухаря вж. Цагарски, Стоян Стаменов
 Стоян Пандура вж. Костов Пандура, Стоян
 Стоянов, Иван вж. Геннадий, иеромонах
 Стоянов, д-р П. Ив. 414, 419, 424, 431, 434, 437
 Стоянов, хаджи Маню х. 98, 105, 114, 118, 120, 126, 134, 137—142, 145—153, 158—159, 162, 165—166, 169, 172, 174, 176—178, 181—185, 236, 243, 247
 Стоянчо вж. Николов, Станчо п.
 Стоянчо от Бухово 111, 427
 Странджа, пл. 38
 Стръга вж. Каменна стръга
 Сфакия 99, 423
 събрание, комитетско — 82—83, 89—91, 101, 103—106, 108, 110—111, 116—117, 119—120, 124, 131, 143, 149—150, 152, 156, 160, 162, 167—169, 171—172, 174, 178—179, 184—185, 188, 198, 201—202, 209—210, 212, 241, 245—246, 250, 252, 258
 Сыйков, Дико вж. Маевски, Доко Сыйков
 Сыйков, Марин 164
 Сыйков, Стоян 155, 165, 172, 215
 Сърбия 12, 46—47, 49—50, 68—70, 72—73, 81, 88—100, 102, 119, 152, 187, 189, 214—215, 256, 260, 435—436
 Сър пазар 106, 116
 Сърръ, Саадуллах, член на спец. съд в София 96, 114, 118, 120, 126, 130, 134, 137—139, 141—142, 145—153, 159, 162, 165—166, 176—178, 181—182, 184—185, 212, 234, 243, 247

Сюлейманоглу Дауд, псевд. вж.
комитети: Извор

Тако вж. Гложенеца, Атанас

Татарчев, Марин Николов 167,
173, 186, 432

Татарчев, Моньо Симеон 155, 432

Ташкесен вж. Саранци

Тетевен 5, 11, 13, 14, 16, 18,
22—23, 25—27, 29, 32—39, 43—
44, 46, 49—57, 60, 63—64,
68, 70, 72—73, 78, 81—82, 86,
97, 102, 104—116, 118, 123—
124, 126, 128—131, 133—135,
137—140, 153, 157, 162, 164—
166, 170—171, 185, 194—197,
200, 202, 210—212, 214—215,
222—224, 242, 246, 249—253,
258, 260, 413—414, 416—422,
424—425, 427—428, 430, 432, 436,
438—439, 441

Глачене 168, 433

Тодор Бръмбара вж. Кръстев
Бръмбара, Тодор

Тодораки, син на Пешо Тодоров
Желявски 110

Тодоров, Дико вж. Диков, Дико
Тодоров

Тодоров, Илия 433

Тодоров, Пешо 427

Тодоров, поп Кръстьо вж. Не-
дялков, поп Кръстьо Тодоров

Тодоров, поп Марко 433

Тодоров, Шишко 431

Токмаклъ манастир вж. Драга-
левски манастир

Толев вж. Тулов, Атанас

Тома, чичо на поп Георги Тут-
маников 16

Тончев вж. Рогозаров, Пано Кун-
чев

Торос 9

Тошков-Миронович, Николай
205, 437

Трайкович, Димитър 105—106,
426

Тракня 204

Трифонов, Йордан 428

Троян 90, 103, 127, 143, 169—170,
244, 252

Троянски балкан 8

Троянски манастир 89, 143,

Трудовец 36, 220—223, 417, 438
Тръсите 40

Трявна 91—92, 104

Туло, баща на Атанас Тулов 62

Тулов, Атанас 62—63, 129, 421,
429—430

Тулча 189

Турно Магурели 73, 100, 121,
161, 169, 200, 428, 433, 435

Турция 17, 74, 81, 83, 120, 246,
256, 259—260, 429, 436, 441

Тутмаников, поп Георги 16, 105,
107, 145—147, 167, 170, 171,
173—175, 186, 198, 244—247,
414, 426, 431, 433, 336, 440

Тутманици 171, 175

Търново 17—18, 91—92, 187, 190,
193, 195, 201, 205—208, 257—258

Унджиев, Иван 415, 423—424,
426, 428, 433

Усойна 40

Фердинанд вж. Стефанов-Фер-
динанд, Георги

Филев, Георги 151

Филип Тотьо 439

Фильо вж. Петров, Фильо п.

Фильовото кафене във Видраре
142, 145

Фронисос вж. Коронеос, Панос
Фурнаджиев, Иван Лилов 58,
74—75, 76—78, 81—86, 106, 110,
113, 116, 119—220, 125—129,
131—132, 134—136, 162, 170,
196—297, 200, 210—211, 250,
421—423, 426—430, 432—433,
436—437, 441

Хаджи Васил вж. Караиванов,
Васил

Хаджи Димитър 189, 205, 256,
439

Хаджи Иван, баща на Станьо
и Станчо 46—47, 57, 63, 78,
85—86, 106, 119, 124—125, 210,
427

Хаджи Иванова, Милка 63, 72,
75, 77—78, 80, 83, 113, 422, 427,
430

Хаджи Ивановите синове 106,
109, 113, 118, 258

- Хаджи Иванчо, баджанак на х. Станьо от Тетевен 121
 Хаджи Кънчо, ханджия в Тетевен 104
 Хаджи Станьо вж. Врабевски, хаджи Станьо х. Станчев
 Хаджията, брат на Тодор Пеев 74—75, 125
 Хайруллах, Ахмед, полиц. началник 212
 Хамди, Хюсмен, член на окол. съд в Орхание 32, 43
 Хасан, мюмеиз (член на окол. съд) в Орхание 32, 43
 Хасан Касан вж. Хасан Касъм
 Хасан Касъм, псевд. вж. комитети: Видраре
 Хасан, чауш (ст. стражар) в Орхание 10
 Хасково 127
 Хасо помака 414, 416, 427
 Хинов, Анастас п. 72—73, 75—76, 80—82, 100, 113—114, 121, 126, 132, 171, 184—185, 200—202, 259, 422, 425—426, 428, 430, 439
 Хисаря (Хисарски бани) 89, 101—102, 424—425
 Хитов, Панайот 428, 435, 439
 Христо, бояджия от Ловеч 89, 102, 424—425
 Христо от Гложене 166, 251
 Христо от Тетевен 114
 Христо, слуга на Гавриил Брънчев 218—221
 Христо, хлебар в Орхание 28, 31
 Христо шивача вж. Гашевски, Христо Цвятков
 Христов, Дико 156—157, 249, 255
 Христов, Пенчо 59
 Хюсеин, бинбашия (полиц. началник) в Ловеч 207
 Хюсеин ефенди, следовател в София 8, 9
 Хюсни, Хасан, следовател в Орхание 32, 212
 Цагарски, Стоян Стаменов 222—224, 241—243, 438, 440
 Цако, баща на Петър Цаков 220
 Цаков, Петър 33, 108, 155, 219—224, 241—243, 438, 440
 Цанков, Кирияк 125, 158, 164, 429, 432
 Цаньо вж. Генчев, Цако
 Царацово 101, 104, 127—128, 194, 252, 258, 424—425, 429, 436
 Цариград 16, 92, 93, 99, 102—103, 110, 121, 155, 191, 192, 201, 205, 257, 425, 436
 Цачев, Лукан 143, 203, 259
 Цвятко, другар на Васил Наков от Орхание 13, 414
 Цвятко, ханджия вж. Вълчев, Цвятко
 Цвятков, Кольо вж. Цвятков, Никола
 Цвятков, Мито 168, 171, 252—253, 255, 433
 Цвятков Халача, Никола 43, 67, 112, 129, 167, 170, 205—208, 252, 255, 418—421, 427, 430, 435, 437
 Цвятков, Христо вж. Гашевски, Христо Цвятков
 Ценко вж. Ценович, Димитър
 Ценов, Велко вж. Ценов, Вълко
 Ценов, Вълко 10, 42, 413
 Ценов, Кремен 42, 43
 Ценов, Петър П. 415, 417, 419, 433
 Ценович, Димитър 187—190, 249, 256, 435
 Цоло, баща на Вълко Цолов 31, 40, 112, 427
 Цолов, Велчо 31, 32
 Цолов, Вуко вж. Цолов, Вълко
 Цолов, Вълко 38, 40, 42—43, 52, 61, 67—68, 96, 112, 129, 138—140, 142, 416, 418, 420, 422, 425, 427, 429—430
 Цолов, Иван 14
 Цолов, Пешо 14
 Цолов, Цвятко 171
 Цонев Латинеца, Христо 205, 206—208, 435, 437
 Цоньо, баща на Христо Цонев 206
 Чочев, Лукан 430, 437
 Църквенска гора 75
 Чеканчево 116
 Ченко вж. Ценович, Димитър
 Ченко Гельо вж. Гелев, Семко
 Челопечански манастир 26, 214—215, 241

Черепишки манастир 433
Чериково вж. Садовец
Черна гора 187, 436
Черни Вит 38, 48—52, 58, 60, 73
—74, 113, 129, 132—133, 137—138,
141, 419, 421, 430
Чернова вж. Черни Вит
Черноземен 102, 127, 170, 252,
425, 429
Чехия 425
Чипилско ханче 25, 27, 32—33,
35—37, 417
Чиркова вж. Чериково
Чирпан 9, 10, 91
Чобанов, Иван 42
Чолака, Иван 157
Чурек 111
Шакир бей, член на спец. съд в
София 93, 96, 98, 114, 118, 120,
126, 130, 134, 137—142, 162, 165—
166, 169, 172, 174, 182—185, 236,
243, 247

Шанов, Васил 414, 441
Шарения хан в Орхание 440
Шекерджията, Иван 101
Шира вж. Сира
Шишко Тодор 11
Шишков, Васил 58
Шунтов, Велчо Йотов 19—22,
24—25, 27—28, 30—34, 43—45,
50, 61, 94—96, 98, 109, 111—
112, 129, 211—220, 241—243, 413,
415—420, 424—425, 427, 438, 440
Шунтов, Йото 21
Шунтов, Ташо 218—221, 438
Юрданчо ефенди 91
Юнус ага, воденица при Орхание
20, 22
Ябланица 116, 118, 164, 171, 174,
215
Янковица, Мария 77, 82—83,
422—423

СЪДЪРЖАНИЕ

Предговор	стр. III—V
Уводни думи	VII—XII

БЪЛГАРСКИ ПРЕВОД НА ДОКУМЕНТИТЕ

I

	стр.
Телеграми на Софийското окр. управление	3—17
1. До Врачанското околийско управление	3
2. До Берковското окол. управление	3
3. До орханийския окол. управител	3
4. До окол. управители в Пирот, Враня, Кюстендил, Дупница, Джумая и Самоков и до мюдюра на Ихтиман	4
5. До окол. управления в Ловеч, Плевен, Никопол, Оряхово и Пазарджик	4
6. До окр. управление в Скопие и чрез окол. управител на Кюстендил до окол. управление в Паланка	4
7. До Орханийския окол. управител	5
8. До Орханийското окол. управление	5
9. До окол. управления в Пазарджик и Ловеч	5
10. До окол. управител в Самоков	6
11. До Пловдивското окол. управление	6
12. До мюдюра на Ихтиман	6
13. До окол. управления в Никопол, Плевен, Оряхово, Враца и Берковица	7
14. До Скопското окр. управление и до окол. управления във Враня, Паланка, Кюстендил, Джумая, Дупница и Пирот	7
15. До Орханийското окол. управление	7
16. До Търновското окр. управление и до окол. управления в Ловеч, Плевен, Севлиево и Враца	8
17. До мюдюра на Ихтиман	8
18. До окол. управление в Самоков	8
19. До н. пр. мютесарифа в Орхание	8
20. До окол. управление в Берковица	9
21. До окр. управител в Пловдив	9
22. До Орханийското окол. управление	9
23. До Орханийското окол. управление	9
24. До окр. управител в Пловдив	9
25. До Берковското окол. управление	10
26. До Орханийското окол. управление	10
27. До мюдюра на Ихтиман	10
28. До Орханийското окол. управление	10
29. До окол. управление във Враца	11

	стр.
30. До Видинското окр. управление	11
31. До Орханийското окол. управление	11
32. До негово превъзходителство садразама	11
33. До Орханийското окол. управление	12
34. До Орханийското окол. управление	12
35. До Орханийското окол. управление	13
36. До Орханийското окол. управление	13
37. До Орханийското окол. управление	13
38. До Орханийското окол. управление	13
39. До Орханийското окол. управление	13
40. До Орханийското окол. управление	13
41. До Орханийското окол. управление	14
42. До Орханийското окол. управление	14
43. До Орханийското окол. управление	14
44. До Орханийското окол. управление	14
45. До Орханийското окол. управление	14
46. До Орханийското окол. управление	15
47. До Орханийското окол. управление	15
48. До окол. управление в Ловеч	15
49. До Орханийското окол. управление	15
50. До Орханийското окол. управление	16
51. До Орханийското окол. управление	16
52. До Оряховското окол. управление	16
53. До окр. управление в Търново	16
54. До окол. управление в Берковица	16
55. До окр. управител в Търново	17
56. До окр. управител във Варна	17
57. До орханийския окол. управител	18
58. До орханийския окол. управител	18
59. До окол. управител в Ловеч	18
60. До окр. управител в Търново	18

II

61. Препис от първия следствен протокол на разбойни-	19—42
ците-обирачи на хазната, съставен в Орхание	
Разпит, произведен на 19 октомври 1872	19
Разпит на Велчо Шунтов	21
Разпит на Велчо и Божил при очна ставка, въпроси към Велчо	22
Разпит, произведен на 20 октомври 1872	24
Разпит на Божил и на брат му Цвятко при очна ставка	25
Въпроси към Велчо касапина	25
Разпит на Божил и Велчо при очна ставка	28
Нови въпроси към Велчо, 21 октомври 1872	28
Нови въпроси към Божил, 22 октомври 1872	30
Разпит на Боньо Петков, фурнаджия	31
Разпит на Велчо Цолов, слуга на Христо фурнаджията	31
Разпит, извършен на 22 октомври 1872	32
Разпит на Велчо и Васил при очна ставка	33
Очна ставка на Васил с госпожа Вела, жена на Велчо	34
Нов разпит на Васил	35
Разпит на Цвятко ханджията от Правец	35
Нов разпит на Велчо	37
Нов разпит на Васил	38
Разпит на Вълко Цолов от Правец	40
Разпит на Вълко Цолов и на неговия поръчител Ценов	42

	стр.
62. Разпит на Стоян Пандура (продължение)	43—92
Разпит на Велчо при очна ставка със Стоян	44
Разпит на Васил при очна ставка със Стоян и Велчо	44
Нови въпроси към Велчо	45
Разпит на Тодор Кръстев, един от нападателите на хазната	45
Нови признания на Стоян Пандура, 25 октомври 1872	48
Разпит, произведен на 25 октомври 1872	49
Разпит на Марин Павлов, извършен на 26 октомври 1872	53
Разпит на Илия, син на Петко Милев, извършен на 26 октомври 1872	54
Разпит на същия при очна ставка с Лечо Ковача	55
Разпит на Дочо Мръвков от с. Тетевен, извършен на 26 октомври 1872	56
Разпит на Станчо х. Иванов от Тетевен, извършен на 26 октомври 1872	57
Очна ставка с Тодор :	57
Въпроси към неговия брат Станьо	57
Въпроси към Лечо Ковача	58
Въпрос към Станчо	58
Разпит на Цако Генчев, извършен на 26 окт. 1872 в присъствие на Стоян	59
Разпит на Лечо Ковача в присъствието на Цако и Стоян	61
Разпит на Атанас Тулов, извършен на 26 окт. 1872	62
Разпит на Ненка, жена на Павел, извършен на 26 окт. 1872	63
Разпит на Петко Милев, извършен на 26 окт. 1872	64
Очна ставка на Петко Милев с Лечо Ковача	65
Въпрос към Стоян при очна ставка с Петко Милев	65
Очна ставка на Вълчо Станчев с Петко Милев	65
Очна ставка между Йото Генков и Петко Милев	66
Очна ставка на Марин Станчев с Петко Милев	66
Очна ставка на Цако Генчев и Петко Милев	66
Въпроси към Стоян Пандура	67
Въпроси към Станчо, брат на Станьо	67
Разпит на Вълчо Цолов в присъствие на горните	67
Нов разпит на Петко Милев, извършен на 26 окт. 1872	68
Разпит на хаджи Станьо от Тетевен, извършен на 26 окт. 1872	70
Показания на Петко Милев в присъствие на хаджи Станьо	71
Нов разпит на ханджията Станьо, извършен на 26 окт. 1872	72
Разпит на Анастас п. Христов от Плевен, извършен на 26 окт. 1872	73
Разпит на Анастас при очна ставка с ханджията Станьо	75
Нов разпит на ханджията Станчо, син на х. Ивана, и на неговия брат Станьо	76
Разпит на даскал Иван, извършен на 26 окт. 1872	77
Разпит на даскал Пано Кунчев от Ловеч, извършен на 26 окт. 1872	81
Нов разпит на х. Станьо, 27 окт. 1872	82
Очна ставка с даскал Иван	84
Нови въпроси към даскал Иван	85
Разпит на Найдено Вълков, извършен на 27 окт. 1872	86
Разпит на Павел Лалъов, извършен на 27 окт. 1872	87
Разпит на Димитър, извършен на 27 окт. 1872	88
63. Телеграма от софийския окр. управител Мазхар паша до Дунавското областно управление	92
64. Министерска телеграма до Абди паша и Дунавското обл. управление	92
65. Доклад до негово величество	93
66. До Дунавския вилает	93
67. Препис от първите съдебно-следствени разпити на обирачите на хазната и на лицата от комитета, образуван за бунтуване на населението, произведени от нарочната комисия	94—142
Разпит на Божил земеделеца от Орхание, 9 дек. 1872	94
Разпит на Велчо касапина от Орхание, 10 дек. 1872	96
Разпит на Димитър, главатар на бунта, 9 дек. 1872	99
Разпит на даскал Васил, комитетски секретар на Димитър	115
Разпит на х. Станьо, извършен на 13 дек. 1872	118
Разпит на Анастас от Плевен	121

	стр.
Разпит на Стоян Пандура, 14 дек. 1872	126
Разпит на Петко Милев, 14 дек. 1872	130
Очна ставка между Петко и Димитър	132
Въпрос зададен на Стоян Пандура в присъствие на Петко Милев	130
Въпрос към Вълчо Станчев в присъствие на Петко Милев	130
Въпрос към Марин Станчев в присъствие на Петко	130
Въпрос към Йото Генков в присъствие на Петко	130
Въпрос към Цако Генчев в присъствие на Петко Милев	133
Въпрос към Лечо Ковача в присъствие на Петко	134
Разпит на тетевенския даскал Иван, 27 дек. 1872	134
Разпит на Лечо Ковача от Тетевен, 16 дек. 1872	137
Разпит на Тодор Кръстев от Тетевен, 16 дек. 1872	138
Разпит на Найдено Вълков от Тетевен, 16 дек. 1872	140
Разпит на Марин Станчев от Тетевен, 16 дек. 1872	140
Разпит на Йото Генков от Черни Вит, 16 дек. 1872	141
68. Трето съдебно следствие на обирачите на хазната и на хората от комитета, образуван за бунтуване на населението, извършено от нарочната комисия	142—153
Разпит на Вутьо Ветъв от Видраре, 24 дек. 1872	142
Разпит на Иван Ветъв, брат на Вутьо, 23 дек. 1872	145
Разпит на поп Георги от Видраре, 23 дек. 1872	146
Разпит на Патъвия брат Фильо, 23 дек. 1872	147
Разпит на Фильовия брат Йосиф, 23 дек. 1872	148
Разпит на Патъвия зет Вутьо Пелов от Видраре, 23 дек. 1872	149
Разпит на даскал Васил от Видраре, 23 дек. 1872	150
Разпит на Тома от Видраре, 23 дек. 1872	152
Разпит на виддарския даскал Илия, 24 дек. 1872	152
69. Четвърто съдебно следствие на обирачите на хазната и на комитетските хора, извършено от нарочната комисия	153—173
Разпит на Димитър, мухтар на Голям Извор, 24 дек. 1872	153
Разпит на Дико Тодоров от Извор, 24 дек. 1872	158
Разпит на Вутьо Нинов от Извор, 24 дек. 1872	159
Разпит на Доко Съйков от Извор, 24 дек. 1872	160
Разпит на Герго Стойков от Извор, 26 дек. 1872	162
Въпроси към Доко Съйков и Марин кафеждията в присъствие на Герго Стойков	163
Разпит на Дико Беров от Извор, 26 дек. 1872	165
Разпит на Марин Попов от Извор, 27 окт. 1872	166
Разпит на Димитър Пеев от Извор, 27 дек. 1872	169
Повторен разпит на Дико Беров от Извор, 6 януари 1873	172
Въпрос към Доко Съйков при очна ставка с Дико Беров	173
70. Препис от петото съдебно следствие на обирачите на хазната и комитетските хора, извършено от нарочната комисия	173—186
Разпит на Станчо п. Николов от Лопян	173
Разпит на Кольо Войнов от Брусен, 27 дек. 1872	174
Очна ставка на Кольо с поп Георги	174
Очна ставка с Марин Попов от Извор	175
Очна ставка на Кольо с Герго Стойков	175
Въпрос към Дидьо в присъствието на Кольо	175
Въпрос към Вутьо Нинов в присъствие на Кольо	175
Въпрос към Герго Стойков	176
Повторен разпит на Кольо	176
Разпит на поп Стоян Пенков от Желява, 29 дек. 1872	176
Разпит на Стоян Младенов от Желява, 28 дек. 1872	178
Разпит на чорбаджи Тоне Иванов от Желява, 28 дек. 1872	178
Разпит на софийския даскал Христо Петров Ковачев, 28 дек. 1872	179
Разпит на Велчо от Желява, 30 дек. 1872	182
Разпит на желявеца Тошко, 30 дек. 1872	182

	стр.
Разпит на ловчанския търговец Димитър Николов Пъшмов, 30 дек. 1872	183
Разпит на Марин Попов, 30 дек. 1872	185
Разпит на Марин Татарчев от Лопян, 30 дек. 1872	186
71. Съдебно-следствен разпит на главатаря на бунтов- ническия комитет Васил Левски и на двамата му другари, извършен от нарочната комисия	186—210
Разпит на Васил Левски, 5 януари 1873	186
Повторен разпит на Васил Левски, 5 януари 1873	190
Нов разпит на Дякон Васил Левски, 6 януари 1873	192
Въпроси към Дидьо Пеев в присъствието на Дякона, 6 януари 1873	194
Нови въпроси към Дякона	194
Нов разпит на Дякон Васил Левски, 7 януари 1873	195
Въпроси към хаджи Станьо и Петко Милев от Тетевен в присъствието на Дякон Левски	196
Въпроси към Марко Йончев, х. Ивановите синове — Станчо и Станьо и даскал Иван в присъствието на Дякона	196
Въпроси към даскал Васил в присъствието на Дякона	197
Въпроси пак към Левски	198
Нов разпит на Дякон Васил Левски, 8 януари 1872	198
Въпроси към Димитър в присъствие на Дякона	198
Нов въпрос към Дякона	199
Нов въпрос към Димитър	199
Нов въпрос към Дякона	199
Нов въпрос към Димитър	199
Нов въпрос към Дякона	200
Нов въпрос към Димитър	200
Нов въпрос към Дякона	200
Въпроси към Анастас от Плевен в присъствието на Дякон Левски	200
Нови въпроси към Дякона	201
Въпроси към Анастас	202
Нов разпит на Дякона	202
Въпроси към Вутьо Ветъов от Видраре в присъствие на Дякона	202
Въпроси към Дякона	203
Нови въпроси към Вутьо Ветъов	203
Нов разпит на Дякон Васил Левски, 9 януари 1873	204
Разпит на Христо ханджията, 8 януари 1873	206
Въпроси към Дидьо Пеев в присъствието на Христо	207
Въпроси към Христо	207
Разпит на Никола Бакърджията, 12 януари 1873	207
Разпит на поп Стефан от село Голям Извор, 13 януари 1873	208
Разпит на тетевенеца Тихол Маринов, 13 януари 1873	209
72. Писмо от Али Саиб паша до Дунавския валия	210
73. Допълнение към документ 62.	211—231
Продължение от разпита на Димитър Общи	211
Разпит на Марин, касиер в Орхание, 28 окт. 1872	212
Нов разпит на Васил бояджията, 28 окт. 1872	213
Очна ставка на Васил с касиера Марин	215
Въпроси към Марин	215
Въпроси към Васил	216
Разпит на Гавриил, ханджия в Орхание, 28 окт. 1872	216
Нов разпит на Велчо касапина по въпроса за комитета	217
Нов разпит на Велчо	218
Въпрос към Ташо, брат на Велчо	218
Въпроси към Христо, слуга на Гавриил	219
Въпроси към Велчо	219
Въпроси към Ташо	219
Въпроси към Христо	220
Въпрос към всички	220
Разпит на Петър Цаков от гр. Орхание, 28 окт. 1872	220
Въпроси към Христо и очна ставка с Петър	221
Разпит на кожухаря Коцо от село Лъжене, 28 окт. 1872	222

	стр.
Въпроси към Петър бояджиата при очна ставка с Коцо кожухаря . .	222
Разпит, извършен на 28 окт. 1872	223
Въпроси към Петър и очна ставка със Стоян	223
Разпит на Димитър мухтара от Голям Извор	224
Нов разпит на Гавриил, произведен на 28 окт. 1872	226
Записани показанията на чорбаджи Стоян, член на окол. съвет и брат на Гавриил	228
Нов разпит на тетевенеца Петко Милев	228

III

74. Писмо от Али Саиб паша до Дунавския валия, 3 януари 1872.	232
75. Препис на съставения от комисията протокол № 1 до Негово превъзходителство великия везир, 14 дек. 1872 .	232
76. Телеграма на Али Саиб паша от 14 декември 1872 .	236
77. Препис от протокол № 5, представен от специалната комисия на Н. пр. великия везир	237
78. Писмо от Али Саиб паша до Дунавския валия, 10 януари 1873	243
79. Препис от протокола с присъдите на 10 души вид-рарци	244
80. Протокол с присъдите на изворци	247
81. Шифрована телеграма от Али Саиб паша в София, 14 януари 1873	255
82. Тезкере на Министерския съвет	256
83. Препис от протокол № 15 на комисията	256
ФАКСИМИЛЕТЪ	263—408
ЗАБЕЛЕЖКИ КЪМ ДОКУМЕНТИТЕ	409—441
ПОКАЗАТЕЛ НА ИМЕНАТА	442—455

ЗАБЕЛЯЗАНИ ПО-ВАЖНИ ГРЕШКИ

стр.	ред	напечатано	да се чете
10	5 отдолу	Велко Ценов	Вълко Ценов
10	14 отгоре	подофицер	старши стражар
11	14 отдолу	лицата	тетевенците
11	13 отдолу	Марко Бончев	Марко Йончез
12	9 отдолу	Дико Съйков	Доко Съйков
12	8 отдолу	Вутьо Ненов	Вутьо Нинов
14	15 отгоре	Брънко	Пиронков
16	15 отгоре	Михо	Тихол
16	15 отгоре	зетя	шурейя
16	9 отдолу	реда	колонката
42	1 отгоре	Иван Чобан. [ов]	Иван Чобана
46	1 сл. отгоре	Брезова махла	махлата Брязово
47	23 отдолу	Дако	Тако
49	4 отдолу	дадоха	предадоха
49	2 отдолу	Цако	Цаньо
50	1 отгоре	Дако	Тако
50	1 отгоре	хана	хан
53	1 отгоре	Корнева	Гурунъово
59	15 отгоре	Йончо	Иванчо
62	заглавие	Атанас Толев	Атанас Тулов
62	10 отдолу	Толе	Туло
67	6 отгоре	са	правят
67	17 отдолу	Вълко Дончев	Вълъо Станчев
72	заглавие	хаджи Станя	ханджията Станьо
76	8 отдолу	хаджи Йончо	хаджи Йончов
76	8 отдолу	Лальо Ботев	Лальо Попов
77	24 отгоре	Янковица	Панковица
81	заглавие	Пано Тончев	Пано Кунчев
81	2 отгоре	Тончо	Кунчо
87	заглавие	Павел Лалоб	Павел Лалъов
88	15 отгоре	Лало	Лальо
88	24 отдолу	Мелжидика	Меджидийката
90	3 отгоре	Фронисос	Коронеос
99	10 отгоре	Свакия	Сфакия
99	6 отдолу		
105	20 отдолу	Димитър Ножара	Димитър Ножаров
106	11 отдолу		
110	15 отдолу	[13] 89	[12] 89
109	5 отдолу	на ад	назад
114	23 отгоре	Батулия	Батулци
116	2 отдолу	Меджидика	Меджидийката
116	16 отдолу		
116	20, 21, 26 отгоре	Лопен	Лопян
118	18 отгоре	Димитър Караджов	Димитър Крачунов
118	17 отгоре		
127	10 отдолу	Зелково	Царацово
128	1 отгоре	Атанас Толев	Атанас Тулов
129	13 отгоре		

стр.	ред	напечатано	да се чете
129	15 отгоре	Брезово	Брязово
129	22 отдолу	Вълко Колев	Вълко Цолов
146	3 отдолу	Илерючески	Илирически
155	15 отгоре	азотна киселина	вистриол
155	14 отдолу	баща му Петър	поп Петър
160	21 отдолу	Йото Илев	Йото Илиев
173	2 отдолу	Батовци	Батулци
179	20 отгоре	Димитър Ножара	Димитър Ножаров
186	24 отгоре	[Татартарчев]	[Татарчев]
190	25 отгоре	Косто	Костов
197	1 отдолу	дом	хан
210	3 отдолу	11 януари	10 януари
225	27 отгорв	Алцеков	Елез Джатов
230	18 отгоре	хаджи	ханджията
239	6 отгоре	Меджидика	Меджидийката
240	26 отдолу	тоя	Димитра
244	11 отдолу	Душко	Тошко
260	24 отдолу	чл. 67	чл. 66

Издание на Държавна библиотека „Васил Коларов“

Документите издирили и превели: В. Шанов, П. Миятев, Б. Недков,
Н. Попови Г. Ингилизов

Под редакцията на проф. Александър Бурмов

Излязла от печат на 2. VII. 1952

Печатни коли 29 и 12 стр.

Тираж 1000 екз.

Формат 8° от 69/95

Авторски коли 47.6

Поръчка № 3258

Държавна печатница „Георги Димитров“ — София

Юбилейно фототипно издание, подготовено от Ръкописно-документалния сектор на Народната библиотека „Кирил и Методий“ по случай 100 години от гибелта на Васил Левски. Препечатано от изданието на НБКМ от 1952 г. С рецензии от Хр. Гандев — Истор. преглед, IX, 1953, кн. 2, с. 213 и 219; Б. А. Цветкова — Читалище, 1953, кн. 3, с. 41—42, без факсимилната част с турските документи, които представляват интерес за тесните специалисти. От нея са препечатани само протоколите с показанията на Васил Левски.